
TYÖVAATEMALLISTON SUUNNITTELU
LASTENTARHANOPETTAJALLE

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Muotoilun koulutusohjelma

Visamäki, syksy 2012

Emmi Oravainen

VISAMÄKI
Muotoilun koulutusohjelma
Vaatus

Tekijä	Emmi Oravainen	Vuosi 2012
Työn nimi	Työvaatemalliston suunnittelu lastentarhanopettajalle	

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyössä suunniteltiin ja valmistettiin asiakastyönä lastentarhanopettajalle työvaatemallisto, joka on käytännöllinen ja asiakkaan persoonan mukainen. Opinnäytetyön toimeksiantaja oli Lastentalon päiväkodissa työskentelevä lastentarhanopettaja Tarja Oravainen, joka halusi työvaatteita, jotka ovat toimivia ja ulkonäöltään mielenkiintoisia. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, mitä työvaatteella tarkoitetaan ja millainen on hyvä työvaate, ja soveltaa saatuja tietoja malliston suunnittelussa.

Työn tiedonhankinta tapahtui kirjallisten lähteiden ja Internetin avulla. Tiedonhankinnassa käytettiin lisäksi haastattelua. Työvaateen käsitteestä ja sen ominaisuuksista etsittiin tietoa Työterveyslaitoksen julkaisemasta teoksesta, joka käsitteli työ- ja suojavaatetusta. Internetin avulla selvitettiin, mitä lastentarhanopettajan työ on. Haastatteluissa selvitettiin, millaisia työvaatteita lasten kanssa työskentelevät käyttävät, ja mitä ominaisuuksia he vaatteilta vaativat. Asiakastyötä käsiteltiin alan kirjallisuuden avulla, ja asiakkaan toiveiden ja vaatimusten lisäksi selvitettiin hänen väri- ja vartalotyypinsä.

Opinnäytetyön tuloksena asiakkaalle suunniteltiin ja valmistettiin työvaatemallisto, joka koostuu kolmesta asukokonaisuudesta. Mallisto on toimiva, laadukas, persoonallinen ja täyttää vaatteelle etukäteen asetetut vaatimukset ja toiveet. Asiakas oli tyytyväinen mallistoon, ja on ottanut vaatteet päivittäiseen työkäyttöön. Opinnäytetyön aihetta voidaan kehittää jatkossa, ja tämänkaltaiselle vaatetukselle olisi kysyntää kyseisen ammattiryhmän parissa.

Avainsanat työvaate, lastentarhanopettaja, asiakas, mallisto

Sivut 39 s. + liitteet 3 s.

VISAMÄKI
Degree Programme in Design
Clothing

Author	Emmi Oravainen	Year 2012
Subject of Bachelor's thesis	Designing a Work Clothing Collection for a Kindergarten Teacher	

ABSTRACT

The aim of this thesis was to design and manufacture a work clothing collection for kindergarten teacher. The collection is practical and in accordance with the client's personality. The client was a kindergarten teacher Tarja Oravainen who works in the Lastentalo kindergarten and wanted functional and visually interesting work clothes. The main focus was to find out what is the definition of work clothing, what is good work clothing, and then apply received information in design.

Background information was collected from literature and the Internet and by interviews. The work clothing concept and its properties were studied from a Finnish Institute of Occupational Health publication dealing work and protective clothing. The Internet was used to study what kindergarten teacher's job includes. By interviews it was examined what kind of clothes people who work with children use and which qualities they want from the clothes. Custom made services were studied by using field literature. The client's wishes and requirements and her personal color and body type were studied.

The result of the thesis was a collection of custom designed and produced work clothing, including three ensembles. The collection is functional, high in quality, personal, and meets the requirements and wishes of the garment. The client was satisfied with the collection and she has taken clothes in use in everyday work. The topic of this thesis could be developed in the future since there is clear demand for this type of clothing amongst the selected professional group.

Keywords working clothes, kindergarten teacher, client, collection

Pages 39 p. + appendices 3 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Lähtökohdat	1
1.2	Tavoitteet ja aiheen rajausta	2
1.3	Tiedonhankinta	3
1.4	Viitekehys	4
2	TYÖVAATE.....	4
2.1	Työvaatteen historiaa Suomessa	4
2.2	Työvaate nyky-Suomessa	6
2.3	Työvaatteen ominaisuudet	6
3	LASTENTARHANOPETTAJA.....	8
3.1	Koulutuksen historiaa	8
3.2	Lastentarhanopettajan työtehtävät.....	9
4	LASTEN KANSSA TYÖSKENTELEVIEN TYÖVAATE	10
4.1	Haastattelut	10
4.1.1	Asta Juntunen - lastenhoitaja.....	11
4.1.2	Auli Palosaari – luokanopettaja.....	12
4.1.3	Kaisa Lukkarila – lastentarhanopettaja ja esiopettaja.....	12
4.2	Haastattelun analysointia.....	13
5	TYÖVAATEMALLISTON SUUNNITTELU.....	14
5.1	Suunnitteluun vaikuttavat tekijät	14
5.2	Asiakas	15
5.2.1	Vartalo- ja värityyppi.....	16
5.3	Ideointi.....	19
5.4	Mallien valinta	23
5.5	Materiaalien hankinta	24
6	VALMISTUSPROSESSI JA VALMIIT TUOTTEET	26
6.1	Valmistusprosessi.....	26
6.2	Valmiit tuotteet	27
7	YHTEENVETO.....	34
8	POHDINTA.....	35
9	ARVIOINTI.....	37
	LÄHTEET	38

Liite 1 Haastattelukysymykset

Liite 2 Opinnäytetyön toimeksiantajan palaute vaatteista

1 JOHDANTO

1.1 Lähtökohdat

Tämän opinnäytetyön aiheena on työvaatemalliston suunnittelu lastentarhanopettajalle. Työ sisältää pienen malliston suunnittelun asiakkaalle ja valmiiden tuotteiden esittelyn. Tuotteiden valmistus sisällytettiin kesäkurssina suorittamaani muotoiluprojektiin. Idea opinnäytetyön toteuttamisesta syntyi jo vuonna 2011. Asiakkaani on pyytänyt minua useaan kertaan valmistamaan hänelle persoonallisia vaatteita, joita hän voisi käyttää työssään lastentarhanopettajana. Kyseisistä pyynnöistä sain idean ehdottaa asiakkaalleni yhteistyötä opinnäytetyön merkeissä. Asiakas saisi toivomiansa persoonallisia työvaatteita ja itse saisin mielenkiintoisen ja haastavan opinnäytetyön aiheen.

Työvaatemalliston suunnittelu asettaa suunnittelijalle haasteita vaateen ominaisuuksien suhteen. Vaatetta suunniteltaessa ja materiaaleja valittaessa tulee ottaa huomioon hyvin monia eri asioita, mikä asettaa haasteita myös opinnäytetyön tutkimusosuudelle. Tämä oli yksi tärkeimmistä syistä, miksi valitsin juuri tämän kyseisen aiheen. Opinnäytetyön aihe on mielekäs ja tarpeeksi haastava. Näen opinnäytetyössä mahdollisuudet jatkokehittämiseen. Kyseisellä aiheella ja lastentarhanopettajille suunnatulla mallistolla voisi olla tulevaisuudessa kysyntää. Tämä haastaa suunnittelemaan ja toteuttamaan opinnäytetyön erityisellä syventymisellä ja panostuksella.

Työvaate on asia, joka on läsnä jokaisena työpäivänä suurella osalla ihmisistä. Työvaate-käsitteen selvittäminen ja sen soveltaminen lastentarhanopettajan työvaatteeseen on haaste, johon on mielekästä tarttua. Lastentarhanopettajan työvaate ei kuulu siihen kategoriaan, joka työvaatteesta puhuttaessa tulee ensimmäisenä mieleen. Mielenkiintoista on tarttua aiheeseen, jossa pääsee tutkimaan työvaatetta hieman epätavallisemmasta näkökulmasta ja etsimään tämänkaltaiselle työvaatteelle ratkaisuja. Jotta ymmärtää lastentarhanopettajan työvaateen ominaisuudet, on ymmärrettävä ensin työvaate käsitteenä sekä syvennyttävä lastentarhanopettajan työhön ja sen vaatimuksiin. Opinnäytetyössä raotetaan hieman lastentarhanopettajan työtä ja sen historiaa, minkä avulla saadaan enemmän tietoa asiakkaasta, hänen ammatistaan ja ammatin taustoista.

Asiakastyönä toteutettava opinnäytetyö antaa mahdollisuuden kehittää taitoja työskennellä asiakkaalle. Itselläni on jonkin verran kokemusta asiakastyöskentelystä, lähinnä työharjoitteluista, mutta koen, että kehittymistä vielä on. Opinnäytetyö on viimeinen mahdollisuus hioa asiakastyötaitoja ennen ammattiin siirtymistä. Koen, että tämänhetkisin taidoillani kykenen toteuttamaan asiakastyön ammattimaisesti ja samalla kehitän taitojani. Asiakastyö on työtapana mielekäs ja haastava suunnittelijalle. Suunnittelija saa tehtävänannon asiakkaalta ja valmistaa tuotokset asiakkaan toiveiden mukaisesti. Lopputuloksen luovuttaminen asiakkaalle on ikimuistoista. Mikään ei ole palkitsevampaa, kuin tyytyväisen ilmeen näkeminen asiakkaan kasvoilla.

1.2 Tavoitteet ja aiheen raja

Tavoitteena on tutkia opinnäytetyön aihetta eri keinoin, jotta saataisiin hyvät lähtökohdat malliston suunnittelulle ja valmistukselle. Tärkeimpänä tavoitteena on suunnitella ja valmistaa toimiva ja asiakkaan toiveiden mukainen työvaatemallisto. Mallisto toteutetaan asiakkaalle mittatilaustyönä. Suunnitteluvaiheessa tärkeintä on asiakas, hänen mieltymyksensä ja vaatimuksensa vaatteiden suhteen, mikä edellyttää asiakkaan toiveiden perusteellista kartoittamista. Suunnittelussa otetaan huomioon asiakkaan vartalo-tyyppi sekä hänelle sopivat mallit ja värit. Suunnittelu tapahtuu tiiviissä yhteistyössä asiakkaan kanssa, ja malleista, väreistä sekä kankaista keskustellaan useaan otteeseen, jotta lopputuloksesta tulisi mahdollisimman mieluinen. Aihe rajataan sisävaatteisiin, sillä ulkovaatteet asettavat täysin omat vaatimuksensa työvaatteille.

Tutkimusosuudessa tutustutaan työvaatteeseen ja selvitetään, mitä käsitteen alle oikeastaan kuuluu. Työssä kerrotaan lyhyesti työvaatteen historiasta Suomessa ja sen tilanteesta nyky-Suomessa. Tutkimuksen avulla voidaan määritellä työvaatteen tärkeimmät ominaisuudet. Tärkeää on lähteä tutkimaan aihetta tarpeeksi kaukaa, jotta voi täysin ymmärtää työvaatteen tämänhetkisen tilanteen. Tätä kautta voi tutustua lastentarhanopettajan työvaatteeseen ja siihen, miten se poikkeaa tyyppillisestä työvaatteesta. Tutkimusosuudessa selvitetään käsitettä lastentarhanopettaja, tutustumalla lastentarhanopettajakoulutuksen historiaan Suomessa ja kartoittamalla, mitä lastentarhanopettajan työhön kuuluu.

Tutkimusosuudessa pyritään keräämään tietoa lasten kanssa työskentelevien työvaatteista. Jotta saataisiin monipuolinen ja mahdollisimman hyödyllinen tutkimustulos, aihetta päätettiin tutkia laajemmin kuin pelkästään asiakkaan näkökulmasta. Tutkimusosuuteen päätettiin ottaa kohderyhmäksi eri ammattiteja, joissa työskennellään lasten parissa. Kriteerinä oli pitää tutkimuskohde samankaltaisena lastentarhanopettajan ammatin kanssa. Tutkimusosuudessa selvitetään lasten kanssa työskentelevien mielipiteitä, käsityksiä ja vaatimuksia työvaatteista. Tavoitteena on selvittää, millaisia ominaisuuksia lasten kanssa työskentelevän työvaatteelta vaaditaan. Tärkeintä on selvittää piirteet ja ominaisuudet, jotka vaikuttavat jokapäiväiseen työskentelyyn. Tutkimusosuuden pohjalta saatavaa tietoa voidaan käyttää apuna malliston suunnittelussa käyttämällä hyväksi haastattelussa ilmenneitä yhtäläisyyksiä ja vinkkejä työvaatteeseen.

Opinnäytetyön tutkimusosuudessa saadut tiedot auttavat suunnittelemaan asiakkaalle sekä toimivan että hänelle sopivan työvaatemalliston. Tutkimustulokset toimivat vahvana pohjatietona malliston suunnittelulle ja valmistukselle. Tavoitteena on saada tietoa, joka auttaa mallien suunnittelussa ja materiaalien valinnassa.

Opinnäytetyön pääkysymys on seuraava: Millaisia työvaatteita asiakkaani haluaa käyttää? Alakysymyksiä ovat seuraavat: Mitä ominaisuuksia lasten kanssa työskentelevän työvaatteilta vaaditaan? Mikä on tärkeintä ottaa huomioon suunniteltaessa työvaatteita lasten kanssa työskenteleville?

1.3 Tiedonhankinta

Aiheena työvaate lastentarhanopettajalle on haastava tutkimuskohde, sillä sekä kirjoitettua tietoa että sähköisiä lähteitä löytyy hyvin vähän. Työvaatteista löytyy kirjallisuutta, mutta nämä lähteet käsittelevät lähinnä suojavaatteita ja muita erityisesti tiettyihin työtehtäviin suunniteltuja vaatteita, kuten laboratorioissa työskentelevien, palomiesten ja lääkäreiden vaatteet tai erilaiset univormut. Lastentarhanopettajan ammattiin ei ole olemassa tiettyä työvaatetusta, vaan työntekijät pukeutuvat omiin vaatteisiinsa ja käyttävät töissä muun muassa askarteluun hankittuja suojaesuja (Oravainen, haastattelu 24.10.2011). Työssä käytetään apuna sitä kirjallisuutta työvaatetuksesta, jota saatavilla on, ja pohditaan sen avulla, millainen on lastentarhanopettajan työvaate.

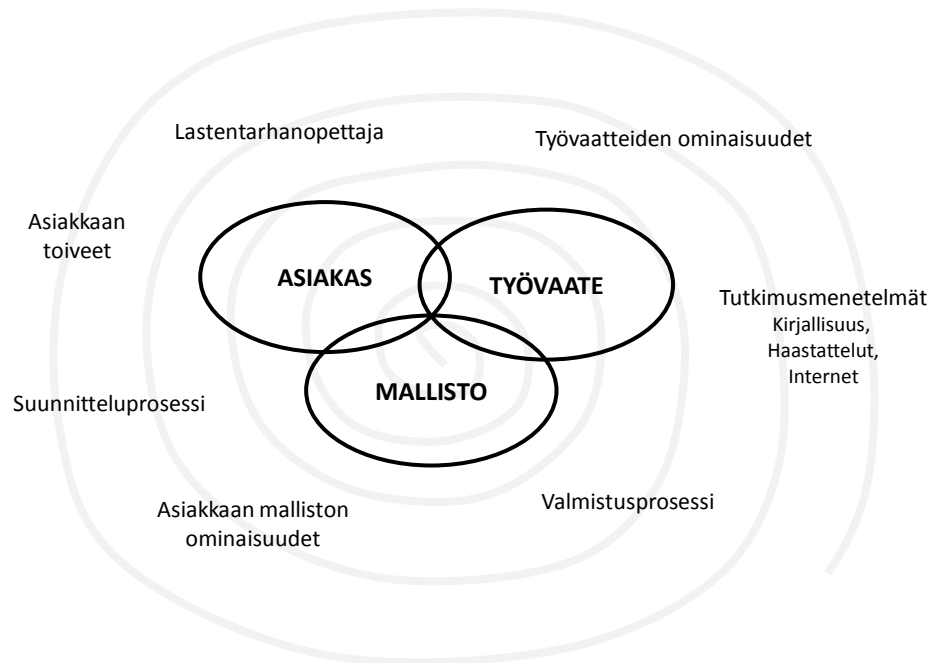
Lastentarhanopettajan työtehtävien kartoituksessa ja koulutuksen historian tutkimuksessa tärkeänä osuutena ovat sähköiset lähteet. Aineistoa oli hyvin vaikea löytää, mutta parhaiten tietoa aiheesta löytyi nettiartikkeleista ja alan sivustoista. Sähköisiä lähteitä on käytetty koko opinnäytetyön toteuttamisen tukena ja pohjana.

Jotta voitaisiin luotettavasti tehdä tutkittavaa ilmiötä koskevia päätelmiä, voidaan pyrkiä keräämään tarvittava aineisto haastattelun avulla. (Hirsjärvi & Hurme 1980, 54). Työssä haastatellaan opinnäytetyön asiakasta ja lasten kanssa eri tehtävissä työskenteleviä henkilöitä. Tutkimusta ei rajata vain lastentarhanopettajiin, vaan työssä käytetään laajempaa tutkimusryhmää hyödyksi. Esimerkiksi lastenhoitajien, lastentarhanopettajien ja ala-asteen opettajien työtehtävät sivuavat hyvin paljon toisiaan, joten on perusteltua käyttää tämänkaltaista laajempaa tutkimusryhmää työssäni. Haastatteluiden avulla pyritään selvittämään mitä, kyseisen ammattiryhmän työntekijät vaativat työvaatteiltaan.

Suunnittelun tukemiseksi työssä perehdytään mittatilaus- ja asiakastyöhön. Työn aineistona toimii kirjallisuus, joka auttaa suunnittelemaan ja valmistamaan malliston mittatilaustyönä asiakkaalle. Tärkeää on ottaa huomioon asiakkaan vartalon tyyppi ja selvittää, millaiset värit ja mallit sopivat asiakkaalle. Tärkeimpänä mittatilaustyön kannalta näen yhteistyön asiakkaan kanssa. Kun asiakkaan kanssa keskusteleo asioista useasti projektin edetessä, lopputulos vastaa parhaiten hänen odotuksiaan.

Työ toteutetaan toimintatutkimuksen otteella. Työssä pohjaututaan toimintaan suuntautuneeseen toimintatutkimukseen, joka lähtee liikkeelle kohderyhmästä ja sen tavoitteista. Yleisellä tasolla toimintatutkimus voidaan määritellä tutkimukseksi, joka perustuu tutkittavien osallistumiseen. Toimintatutkimuksen mallin ideana on spiraalimainen eteneminen, jossa käydään läpi suunnittelu, toiminta, havainnointi ja reflektointi. Prosessi kiertää vaiheesta toiseen ja palaa välillä takaisin johonkin vaiheeseen sen mukaan, millaisia lisätoimintoja suunnittelun prosessiin liittyy. Jokainen vaihe tukee edellistä ja rakentaa sillan seuraavaan. Toimintatutkimus toimii hyvin pohjana tällaisessa tilanteessa, kun suunnitellaan mallisto tiiviissä yhteistyössä asiakkaan kanssa. (Anttila 1996, 103–106; Kuusela 2005, 16.)

1.4 Viitekehys

Kuva 1. Opinnäytetyön viitekehys

Opinnäytetyön viitekehyksessä (kuva 1) pyritään kuvaamaan opinnäytetyön prosessin tärkeimmät osa-alueet. Viitekehysten tärkeimmät käsitteet ovat asiakas, työvaate ja mallisto. Opinnäytetyön tärkeimpänä lähtökohtana on asiakas, joka työskentelee lastentarhanopettajana. Yhtenä päätavoitteena on selvittää asiakkaan toiveet ja tarpeet työvaatteiden suhteen, mikä auttaa suunnitteluprosessissa.

Opinnäytetyössä keskitytään työvaatteeseen sekä tutustutaan sen historiaan ja merkitykseen nyky-Suomessa. Työvaatteen ominaisuudet ja tärkeimmät piirteet selvitetään, käyttämällä hyväksi kirjallisuutta, haastatteluita ja Internetiä. Opinnäytetyössä työvaatteen käsitteeseen tutustuminen antaa pohjan malliston suunnittelulle. Mallisto on lopputulos, johon tutkimusosuuden ja asiakkaan toiveiden kartoittamisen avulla pyritään. Työn tavoitteena on valmistaa asiakkaalle työvaatemallisto.

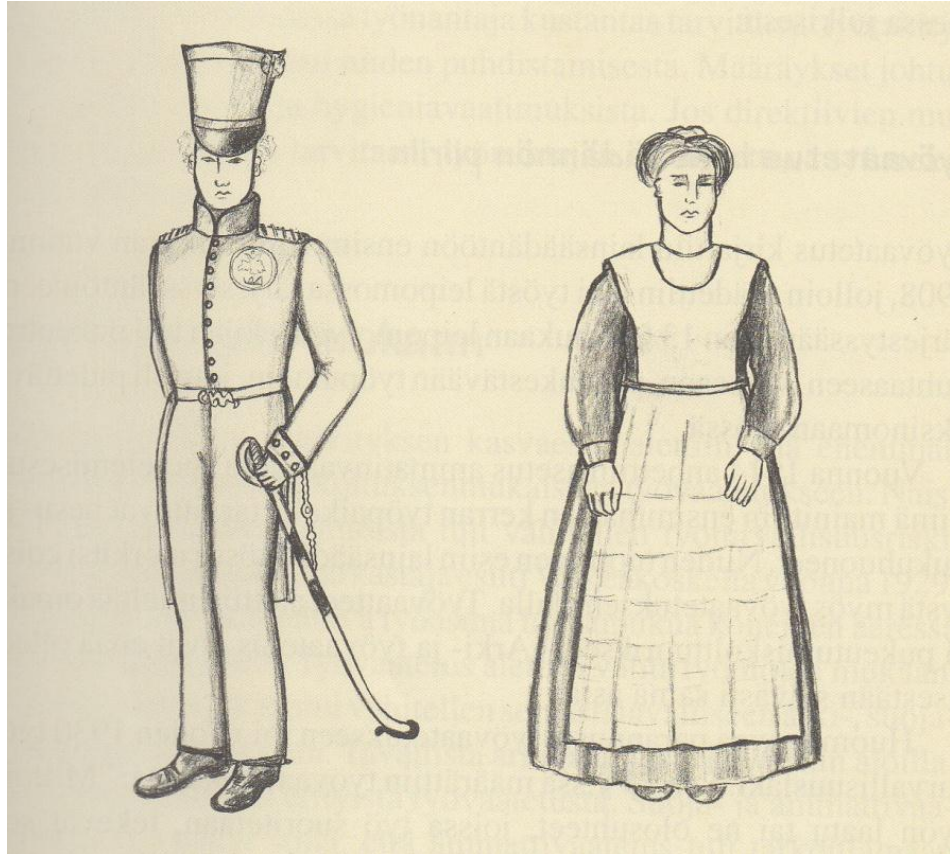
2 TYÖVAATE

2.1 Työvaatteen historiaa Suomessa

Työsuojelulainsäädäntömme alkuna voidaan pitää vuotta 1889, jolloin annettiin asetus teollisuusammateissa olevien työntekijöiden suojelusta. Tämä on merkittävä alku tämän päivän työvaatetukselle, sillä ennen työsuojelua työvaate oli pitkälti sama kuin arkivaate. Työvaatteina pidettiin aikansa käytössä olleita pyhä- ja juhlavaatteita, jopa tehdastyössä. Vain erittäin likaisissa töissä tai muutamilla erikoisaloilla, kuten postiljoonin ja

kutomotyöntekijän ammateissa, käytettiin erityisiä työvaatteita (kuva 2). Vanhin tunnettu työvaate on nahkaesiliina, joka on tunnettu länsieurooppalaisena työsuojavaatteena jo keskiajalla. Nahkaesiliinaa käytettiin erityyppisissä töissä, kuten värjäämöissä, rauta- ja lasitehtaissa sekä suojana seppien, nahkureiden, muurareiden, suutareiden ja kalastajien tehtävissä. Naisilla 1800-luvun loppuun asti käytössä olivat esiliinat, joiden koko, malli ja materiaali vaihtelivat työolojen ja muodin mukaan. (Työterveyslaitos 1996, 12–13.)

Kuva 2. Postiljooni vuoden 1827 virkapuvussa sekä kutomotyöntekijä 1920-luvulla (Työterveyslaitos 1996, 13.)

Samana vuonna, kun työsuojelulainsäädäntömme syntyi, julkaistiin Suomen Teollisuuslehdessä artikkeli ”Sopimattomat työvaatteet”, jossa keskityttiin työvaatteiden epäkohtiin ja turvallisuuskysymyksiin. Artikkelissa kiinnitettiin huomiota pääosin teollisuustyössä käytettäviin pitkiin esiliinoin, naisten hameisiin ja pitkiin työmekkoihin, jotka saattaisivat olla vaarallisia työntekijöille. Artikkelin kirjoittaja kertoi myös näkemyksensä siitä, millaisia turvalliset työvaatteet olisivat. Ensimmäisen kerran työvaatetus kirjattiin lainsäädäntöön vuonna 1908, jolloin säädettiin laki, jonka mukaan leipomontyöntekijän tuli pukeutua puhtaaseen, valkeaan, pesunkestävään työpukuun, jota oli pidettävä yksinomaan työssä. Kun vuonna 1914 annettiin asetus ammatinvaaroilta suojelemisesta, arki- ja työvaatetus alkoivat vihdoinkin erottua toisistaan, ja työvaatteet alettiin mieltää omaksi pukeutumiskulttuuriksi. (Työterveyslaitos 1996, 14.)

Vuonna 1930 asetettiin työturvallisuuslaki, joka toi huomattavaa parannusta työvaatetukseen. Erilaiset suojaavat työpuvut ja suojavälineet yleis-

tyivät, ja työnantajasta tuli velvollinen hankkimaan työntekijöilleen asi-aankuuluvat varusteet työn laadun ja olosuhteiden niin vaatiessa. Uuden työturvallisuuslain myötä vuoden 1958 jälkeen lakiin on tehty useita muutoksia, ja työvaatteisiin on asetettu standardeja ja laatumäärityksiä. Kun työturvallisuuden merkitys kasvoi, alettiin kiinnittää enemmän huomiota tarkoituksenmukaiseen työvaatetukseen ja työvaatetus alettiin valita työolojen mukaan. Vähitellen työvaatetus jakautui tavalliseen arki-, suoja- ja ammattivaatetukseen, joihin työvaatteet voidaan nykyäänkin jakaa. (Työterveyslaitos 1996, 14–15.)

Viime vuosikymmeninä työvaatetuksen toimivuus ja erikoistuminen ovat nousseet etusijalle. Erilaiset työtehtävät ja työolot vaativat vaihtelumahdollisuuksia työvaatteilta. Jo 1980-luvun alussa Työterveyslaitoksessa aloitettiin järjestelmällinen työvaatetutkimus, jonka myönteisten kokemusten perusteella yhteistyötä jatkettiin. Tutkimuksissa on kehitetty muun muassa työvaatetusta rakennusosalalle, myymälätyöhön, valimoihin ja maatalouteen. Tarkoituksena on tutkia jatkuvasti kehittyviä materiaaleja ja kehittää vaatetus, joka vastaa mahdollisimman hyvin kunkin työn vaatimuksia. (Työterveyslaitos 1996, 16–17.)

2.2 Työvaate nyky-Suomessa

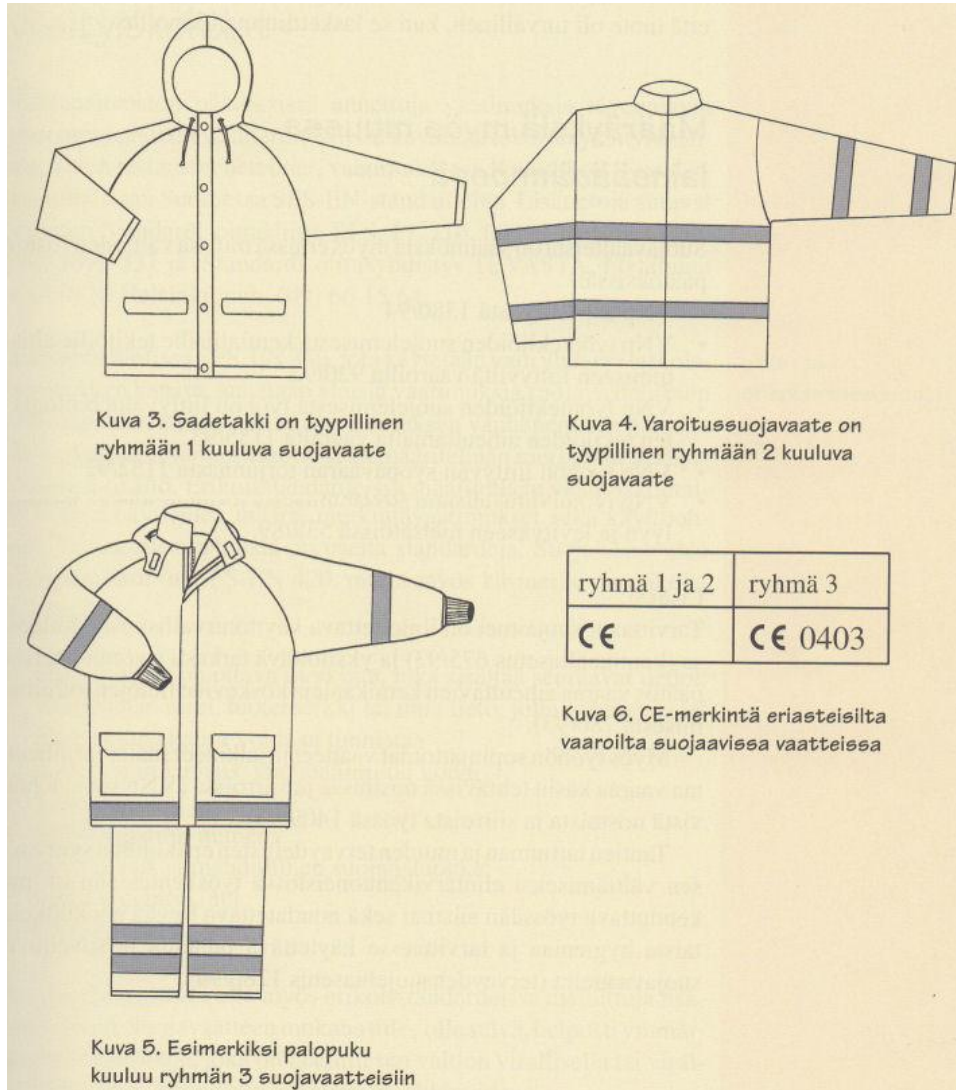
Suuri osa suomalaisista käyttää erityistä työvaatetusta päivittäin. Arkivaatetuksen rentous on alkanut vaikuttaa myös työvaatetukseen, ja työvaatteilta odotetaan nykyään entistä enemmän väljyyttä, väriä ja rentoutta. Vaatteet voivat olla suojavaatteita tai ne voivat kuvata työpaikkaa tai ammattia. Työvaatetus voi olla yksilöllinen ja korostaa työntekijälle mieluisia piirteitä. Työntekijä voi vaatteilla ja erityisesti väreillä korostaa itsestään haluamia asioita ja lisätä muun muassa luottamusta ja asiantuntevuutta. Työntekijä voi työvaatteella, kuten arkivaatteellakin, peittää itsestään epämieluisia piirteitä. Työvaate voi olla myös tietyn ammatin tai työpaikan tunnusmerkki, kuten poliisin univormu, linja-auton kuljettajan virkapuku tai lääkärin valkoiset vaatteet. (Työterveyslaitos 1996, 18–19.)

Työvaatetus on nykyään osa viihtyisää ja turvallista työympäristöä. Puukeutumisen avulla voidaan vaikuttaa siihen, millaisen kuvan työntekijä antaa itsestään ja yrityksestä ulkopuolisille. Työvaatteen avulla voi luoda ja vahvistaa yrityksen imagoa edullisesti ja laajasti. Hyvä työasu kertoo missä työpaikassa työntekijä työskentelee ja mikä on hänen työtehtävänsä. Hyvässä työasussa työntekijä voi lähteä ulos työpaikaltaan häpeämättä asuaan. Hyvän työasun suunnitteleminen ja käyttöönotto on työturvallisuuden lisäksi osa työntekijöiden hyvinvointia. (Työterveyslaitos 1996, 19,131.)

2.3 Työvaatteen ominaisuudet

Toimiva ja tarkoituksenmukainen työvaate on miellyttävä käyttää, oikeankokoinen, helposti puhdistettava, turvallisuutta edistävä ja työn haittoja lieventävä. Työvaatetta hankkiessa tärkeimpiä vaatteen valintaperusteita ovat kestävyys käytössä, pesu- ja huolto-ominaisuudet sekä työn asettamat vaatimukset. Työvaatteen ominaisuudet vaihtelevat työvaatteen tyyppin

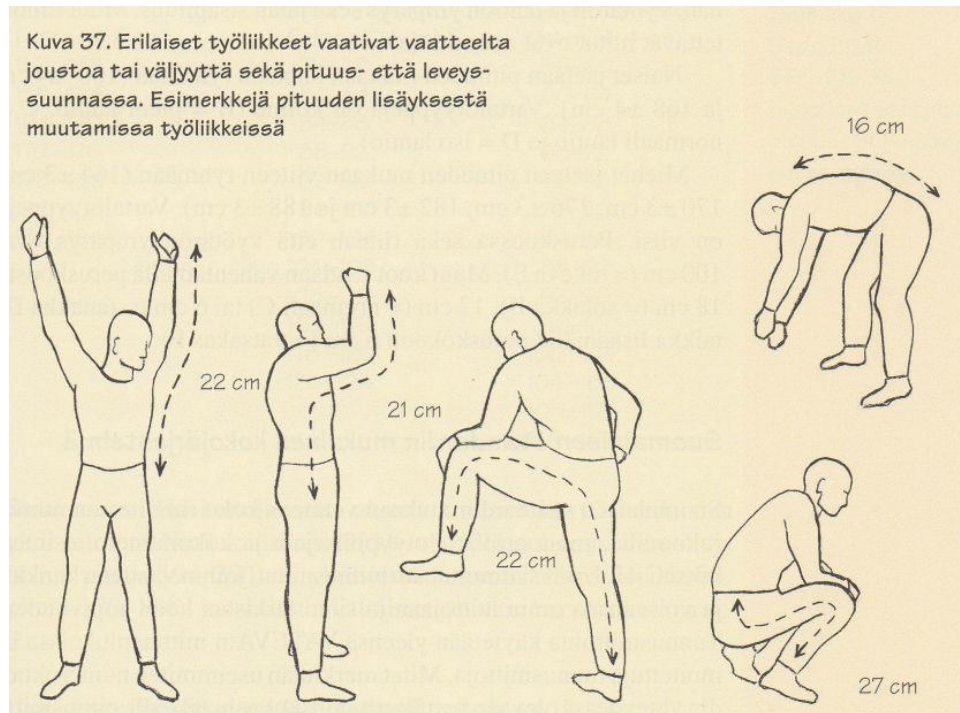
mukaan. Suojavaatteen täytyy suojata erilaisilta työn vaaroilta, kuten kemikaaleilta, lialta, märkyydeltä, kylmyydeltä tai kuumuudelta. Suojavaatteille on asetettu merkintätavat, joilla voidaan tarkkailla suojavaatteen suojaamista eriasteisilta vaaroilta (kuva 3). Työpaikan tunnusmerkkinä esimerkiksi poliisin virkapuvun tulee noudattaa sille asetettuja määritelmiä. (Työterveyslaitos 1996, 19.)

Kuva 3. Tyypillisiä suojavaatteita kolmessa eri ryhmässä (Työterveyslaitos 1996, 25.)

Ominaisuudet jaetaan neljään pääryhmään: suojaus työssä ja työympäristössä esiintyviltä vaaroilta, käyttömukavuus, kestävyys sekä pesu ja huolto. Käyttömukavuuteen vaikuttavat vaatteen malli, koko, taipuisuus, keveys, pukemisen ja riisumisen helppous ja lämmöneristävyys sekä vesihöyryn- ja ilmanläpäisevyys. Jotta vaate on miellyttävä päällä, ei hankaa, hiosta eikä kutita, on vaatteen tuntuominaisuuksiin vaikuttavat ominaisuudet, eli pinnan pehmeys, taipuisuus ja jäykkyys, oltava kohdallaan. Kankaan kestävyteen vaikuttavat sen kestävyysominaisuudet, eli murtolujuus, repäisylujuus, hankauslujuus ja värinkestävyys. Pesuun ja huoltoon vaikuttavat mittamuutokset, siliävyys, nyppyyntyminen, värinkestävyys ja suojausominaisuuksien säilyminen. (Työterveyslaitos 1996, 87,91, 94, 97.)

Työympäristön vaaroilta suojaavat ominaisuudet menevät aivan omalle tasolle, johon tässä opinnäytetyössä ei syvennytä tämän enempää. Tämän opinnäytetyön kannalta tärkeimpiä ominaisuuksia ovat käyttömukavuuteen, kestävyYTEEN ja huolto-ominaisuuksiin vaikuttavat ominaisuudet. Työterveyslaitoksen teoksen (1996, 124) mukaan tärkeää työvaatemalliston suunnittelussa on ottaa huomioon erilaisten työasentojen vaikutukset työvaatteeseen (kuva 4). Tämä vaikuttaa ennen kaikkea työvaatteen käyttömukavuuteen.

Kuva 4. Työasentoja, jotka vaativat vaatteelta joustoa tai väljyyttä (Työterveyslaitos 1996, 119.)

3 LASTENTARHANOPETTAJA

3.1 Koulutuksen historiaa

1880-luvun lopulla Hanna Rothman ja Elisabeth Alender toivat Suomeen Friedrich Fröbelin pedagogiikkaan perustuvan lastentarha-aatteen. Syyskuussa 1892 he perustivat Sörnäisten kansanlastentarhan, jonka yhteydessä lastentarhanopettajakoulutuksen taipaleen tiedetään alkaneen. Alkuvuosikymmeninä koulutuksen tehtävänä oli vastata yhteiskunnallisiin haasteisiin, kuten kaupungistumisen ja teollistumisen aiheuttamiin sosiaalisiin ongelmiin, niiden vähentämiseen ja estämiseen. Tarkoituksena oli kouluttaa oppilaat itsenäisiksi lastentarhanopettajiksi ja antaa heille käytännöllisteoreettiset valmiudet työhön. (Brotherus 2012.)

Alussa koulutusta leimasi vuosikymmeniä vahva käytännön harjoittelun osuus, ja lastentarhanopettajia pidettiin lapsiryhmän hallitsijoina, joiden kasvatustyötä ohjasi julkilausumaton kokemustieto ja oma tuntuma asioi-

hin. 1950-luvulla koulutuksessa alettiin painottaa enemmän psykologis-pedagogisia opintoja. Lastentarhojen lisääntyessä ja etenkin toisen maailmansodan jälkeen lastentarhanopettajien tarve kasvoi. 40-luvusta aina 60-luvun loppuun saakka lastentarhanopettajakoulutus lisääntyi uusien koulutuspaikkojen myötä, joita perustettiin Jyväskylään, Tampereelle, Pietarsaareen ja Ouluun. (Brotherus 2012.)

1960-luvun loppupuolella alkaneet vaatimukset yhteiskunnallisesta tasa-arvosta ja oikeudenmukaisuudesta sekä naisten työelämään osallistumisen kasvu vaikuttivat päivähoiton lisääntymiseen ja lastentarhanopettajien kasvavaan määrään. Valmistuvien lastentarhanopettajien määrä kasvoi kymmenkertaiseksi kymmenessä vuodessa. Vuonna 1983 rationalisoidun varhaiskasvatustyön sijaan alettiin painottaa humanisoitua varhaiskasvatustyötä, mikä vähensi koulutuksen saamaa arvostelua. 1990-luvulla varhaiskasvatuksen yhteiskunnalliset tehtävät lisääntyivät ja ongelmatilanteista tuli monimutkaisempia. Tämän myötä koulutus kehittyi teoreettisesti ja käytännöllisesti hallitun varhaiskasvatustyön asiantuntijoiden kouluttamiseen. (Brotherus 2012.)

1990-luvulla vakiintui suomalainen Educare-malli, joka tarkoittaa, että saman järjestelmän on tarkoitus sekä opettaa että tarjota lapselle päivähoitopaikka. Näin ollen lastentarhanopettajan tehtäväksi muodostui tarjota sosiaalipalvelua. Educare-mallissa mainitaan yhteiskunnallinen tehtävä ”care” eli hoito, jonka mukaan lastentarha on nimenomaan hoitopaikka lapselle vanhempiensa ollessa töissä. Suomessa on nykyään monien vaiheiden kautta kehittynyt lastentarhanopettajakoulutus, jonka mukaan jokaisella lapsella on oikeus laadukkaaseen varhaiskasvatukseen. Lastentarhanopettajakoulutusta kehitetään edelleen sekä määrällisesti että laadullisesti. Tavoitteena on säilyttää erityisasema pienten lasten kasvatukseen ja opetuksen asiantuntijana. (Brotherus 2012.)

3.2 Lastentarhanopettajan työtehtävät

Lastentarhanopettaja on varhaiskasvatuksen ammattilainen sekä lapsuuden, lapsen kasvuprosessin ja varhaispedagogiikan asiantuntija. Varhaiskasvatus on lapsen varhaisvuosien vuorovaikutuksellista kasvatusta, jonka tarkoituksena on edistää lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Varhaiskasvatusiässä lapsi elää elämänsä kaikkein intensiivisintä kasvun ja kehityksen aikaa ja ihmisen persoonallisuuden perusta kehittyy. Lastentarhanopettajat voivat työskennellä päiväkodin lapsiryhmissä, kuusivuotiaiden esiopetuksessa, erityiskasvatuksessa, esimiestehtävissä ja varhaiskasvatuksen ohjaus-, kehittämis-, tutkimus-, ja hallintotehtävissä. Lastentarhanopettaja hallitsee varhaiskasvatuksen sisällön ja menetelmät. Hänellä on hyvät vuorovaikutustaidot sekä suunnittelu-, kehittämis-, ja arviointitaidot. (Lastentarhanopettajaliitto 2005a, 3, 12, 14–15; Lastentarhanopettajaliitto n.d., 3.)

Varhaiskasvatuksen toiminnan ydin on päiväkodeissa. Päiväkodit pyrkivät luomaan lapsille turvallisen ja virikkeellisen ympäristön. Alun perin päiväkodit perustettiin pitkälti sen vuoksi, että pienten lasten vanhemmat voisivat käydä töissä. Päiväkodit ovat kuitenkin olemassa ensisijaisesti lapsia

varten. Päiväkoti on paikka, jossa lapsi voi kokea olevansa tärkeä ja arvostettu. Päiväkodin tulee olla lapselle turvallinen, innostava ja kehitystä tukeva toimintaympäristö, jossa lapset voivat vuorovaikutuksessa aikuisten ja muiden lasten kanssa leikkiä, oppia ja kehittyä. Nykyään jokaisella lapsella on oikeus päivähoitoon ja esiopetukseen. Vuonna 2005 julkaistun tiedon mukaan yli puolet 0-6-vuotiaista lapsista osallistuu yhteiskunnan järjestämiin varhaiskasvatuspalveluihin ja 96 prosenttia ikäluokasta osallistuu kuusivuotiaiden maksuttomaan esiopetukseen. (Lastentarhanopettajaliitto 2005a, 3; Lastentarhanopettajaliitto n.d., 3–4.)

Alle kouluikäisten elämän ja toiminnan perusmuoto on leikkiminen. Lapsi oppii leikkiessään, työstää omia tuntemuksiaan ja käsittelee kokemuksiinsa. Lastentarhanopettajan on otettava opetussuunnitelmassa huomioon, että aikuisen suunnittelema ja ohjaama toiminta on tasapainossa lapsen oma-aloitteisen toiminnan kanssa. Lapsen kiinnostus, uteliaisuus ja viritäytyneisyys vuorovaikutukseen edistävät lapsen kehitystä ja oppimista. Lapsen kehityksen kannalta on tärkeää suoda lapselle turvallinen kasvuympäristö, joka muodostuu läheisistä aikuis- ja toverisuhteista. Lastentarhanopettajan tulee ottaa jokaisen lapsen yksilölliset tarpeet ja taidot huomioon. (Lastentarhanopettajaliitto 2006, 3–4.)

Päiväkodissa keskeisimpiä menetelmiä ovat leikki, lapsen sosiaalisen ja eettisen kehityksen tunteminen, kielen ja ajattelun kehitystä tukeva toiminta, monipuolinen taide- ja ilmaisukasvatus, lapsen motorisen kehityksen ja fyysisen hyvinvoinnin edistäminen. Lastentarhanopettaja kykenee ohjaamaan lapsiryhmiä, mutta ottaa lapset huomioon myös yksilöinä. Jokainen lapsi on arvokas ja lastentarhanopettajan on kohdeltava jokaista lasta yksilönä tasa-arvoisesti ja kunnioittavasti. Lasten kanssa toimiessaan lasten tarpeet menevät aina omien tarpeiden edelle. Yhteistyö kotien kanssa on tärkeää. Lastentarhanopettaja edistää lapsen ja tämän vanhempien myönteistä kehittymistä. (Lastentarhanopettajaliitto 2005a, 14–15; Lastentarhanopettajaliitto 2005b, 5.)

4 LASTEN KANSSA TYÖSKENTELEVIEN TYÖVAATE

4.1 Haastattelut

Lasten kanssa työskentelevien työvaatteiden ominaisuuksia ja työntekijöiden mielipiteitä selvitettiin haastatteluiden avulla. Haastatteluun valittiin kolme naista, jotka työskentelevät päivittäin lasten parissa. Työntekijät valittiin eri aloilta, jotta tietoa saataisiin laajasti erilaisissa työtehtävissä työskenteleviltä. Haastatteluun valittiin opinnäytetyön asiakkaan ammattia vastaava lastentarhanopettaja, pienten lasten kanssa työskentelevä lastenhoitaja sekä ala-asteikäisten lasten kanssa työskentelevä luokanopettaja. Valitut ammatit sivuavat hyvin paljon toisiaan, joten tutkimus oli perusteltua laajentaa asiakkaan ammatista hieman monipuolisemmaksi.

Haastattelulla pyrittiin selvittämään työntekijöiden mielipiteitä ja käsityksiä työvaatteista. Haastattelut suoritettiin heidän työpaikoillaan. Työntekijöiltä kysyttiin heidän työtehtävistään, ja miten ne vaikuttavat työvaattei-

den ominaisuuksiin. Mitkä ominaisuudet ovat heille tärkeimpiä ja mitkä vähemmän tärkeitä? Työntekijöiltä kysyttiin miten heidän mielestään lasten kanssa työskentelevien työvaatteet eroavat muiden ammattien työvaatteista. Haastatteluiden avulla pyrittiin rajaamaan tärkeimmät asiat, jotka tulee ottaa huomioon malliston suunnittelussa asiakkaalle. Haastattelussa kartoitettiin, millaisia vaatekappaleita työntekijät enimmäkseen töissään käyttävät sekä selvitettiin, millaisena ominaisuutena työntekijät näkevät taskut vaatteissa, sillä tarkoituksena oli käyttää taskuja oleellisena osana malliston vaatteita.

4.1.1 Asta Juntunen - lastenhoitaja

Asta Juntunen (haastattelu 25.10.2011) työskentelee Kannuksessa Lastentalon päiväkodissa lastenhoitajana. Juntunen on 48-vuotias ja on työskennellyt lasten parissa 26 vuotta. Lastentalolla hän on työskennellyt vuodesta 2005 lähtien. Sitä ennen hän on työskennellyt perhepäivähoitajana Eskolan tenavatallassa. Lastentalolla Juntunen työskentelee 1-5-vuotiaiden lasten kanssa. Ryhmässä on 15 lasta ja kaksi 7-vuotiasta erityislasta, joilla on omat hoitajat. Juntunen kertoo, että lasten kanssa istutaan paljon lattialla, heitä syötetään vierestä ja hoitajien päälle saattaa päivän aikana päätyä niin ruokaa, aivastuksia kuin oksennustakin. Juntunen pitää vaatteiden pesunkestoa, kulutuksenkestoa ja helppohoitoisuutta erittäin tärkeänä, sillä vaatteita tulee pestä usein. Samoja vaatteita voi pitää töissä päivän tai jopa kaksi päivää peräkkäin, minkä jälkeen vaate tulee pestä.

Juntunen käyttää töissä eri vaatteita kuin arkena. Hän kertoo, ettei työvaatteisiin raaskisi käyttää paljon rahaa, mutta laadultaan huonoja vaatteita ei kannata ostaa niiden huonon kestävyuden vuoksi. Haastattelussa kysyttiin mikä on työvaatteessa tärkeintä, mukavuus, ulkonäkö vai huollettavuus. Juntunen mukaan mukavuus on tärkeintä, sillä työssä joutuu olemaan kontallaan ja ties missä asennoissa. Vaatteet eivät saa ahdistaa tai kiristää. Juntunen sanoo kiinnittävänsä huomiota vaatteiden materiaaleissa siihen, että kankaat ovat joustavia ja pestäviä. Hän käyttää paljon trikoita ja puuvillakankaita. Neuleita Juntunen ostaa harvemmin, sillä ne ovat liian kuumia työssä.

Juntunen tyyli vaihtelee jonkin verran vuodenaikojen mukaan. Muutokset näkyvät muun muassa väreissä ja kuoseissa. Kesällä hän käyttää kirkkaampia värejä, kuten turkoosia ja vaaleanpunaista, ja talvea kohti mennessä värit vaihtuvat harmaan ja sinisen eri sävyihin. Talvella Juntunen saattaa käyttää enemmän pitkähihaisia paitoja, mutta muuten vaatteet ovat sekä kesällä että talvella samankaltaisia. Juntunen kertoo käyttävänsä tunikaita, t-paitoja, liivitunikoita, pooloja ja college-takkeja sekä joustavia housuja. Juntunen sanoo, että lastenhoitajan ammatin vaatteet poikkeavat paljon esimerkiksi virastotyöntekijän työvaatteista. Lastenhoitajan vaatteet ovat paljon rennompia. Juntunen pitää taskuja vaatteissa erittäin tärkeänä ominaisuutena ja pieninä yksityiskohtina, joita voivat olla myös napit. (Juntunen, haastattelu 25.10.2011.)

4.1.2 Auli Palosaari – luokanopettaja

Auli Palosaari (haastattelu 27.12.2011) työskentelee Kokkolassa Mäntykankaan koulussa luokanopettajana. Palosaari on 46-vuotias ja hän on työskennellyt luokanopettajana 23 vuotta. Tällä hetkellä hän opettaa viidettä luokkaa, eli noin 11-vuotiaita oppilaita. Lisäksi Palosaari toimii Lasten ja nuorten kuvataidekoulussa kuvataideopettajana. Kuvataidekoulussa on 7-16-vuoden ikäisiä lapsia ja nuoria. Hänen mielestään lasten kanssa työskentelevien tyyli on erilainen, ainakin jos pankkiireihin verrataan. Työvaatteen tulee soveltua työtehtävään, kuten hänen ammatissaan, jossa täytyy välillä kurotella tavaraa yläkaapista ja välillä olla lattian tasossa. Palosaari sanoo, että opetuksessa näkyy, jos housut kiristävät tai jos hame on liian lyhyt ja sitä joutuu kiskomaan jatkuvasti alaspäin. Palosaari käyttää samoja vaatteita niin arkena kuin töissäkin.

Mukavuudesta, ulkonäöstä ja huollettavuudesta Palosaari valitsi mukavuuden. Ulkonäkökin merkitsee paljon, mutta jos vaate on huono päällä, se jää pitämättä. Vaatteiden helppohoitoisuus ja kulutuksenkesto ovat myös tärkeitä, sillä vaatteet ovat kovassa käytössä. Päälle saattaa roiskahdattaa mitä vain, joten vaatteiden täytyy kestää tahranpoistoainetta ja rapsutusta. Palosaari suosii luonnonkuituja, sillä hän ei pidä hiostavista teko- kuituista. Hän käyttää jonkin verran sekoitekankaita. Esimerkiksi farkkujen täytyy joustaa, joten kankaasta saa löytyä hieman elastaania. Palosaari pitää vaatteiden laatua tärkeänä, sillä laadukkaat vaatteet kestävät kauan. Hän pitää omaa tyyliään omaperäisenä ja muokkaa itse mielellään vaatteita oman näköiseksi.

Enimmäkseen Palosaari käyttää vaatteissaan mustaa väriä, mutta hän pitää muiden värien yhdistelemisestä mustan kanssa. Värit vaihtuvat vuodenaikojen mukaan, mutta suosituimpia värejä on mustan lisäksi turkoosi. Palosaari käyttää monipuolisesti farkkuja, leggingsejä ja hameita. Hameet ovat joko polven päälle ulottuvia tai kokopitkiä. Liian lyhyet hameet ovat hänestä hankalia töissä. Yläosana Palosaari käyttää tunikoita ja liivihameita. Hän yhdistää usein lyhythihaisen ja neuleen, sillä neule on helppo ottaa välillä pois. Taskut ovat Palosaaren mielestä erittäin tärkeitä, sillä hänellä täytyy olla jatkuvasti avaimet mukana. Lisäksi taskut voivat olla kaunis koriste vaatteessa.

Vaatetus vaikuttaa myös muihin ihmisiin. Palosaarelle on tuttua, että hän menee kesken työpäivän kokoukseen kaupungintalolle, joten työvaatteiden tulee olla edustavia. Ennen kaikkea vaatteet vaikuttavat kuitenkin lapsiin. Lapset kiinnittävät huomiota opettajan vaatteisiin ja muistavat, mitä hänellä on ollut päällään. Palosaari muistelee omia kokemuksiaan lapsuuden ajan opettajistaan, eivätkä muistot ole kuulemma kauniita. (Palosaari, haastattelu 27.12.2011.)

4.1.3 Kaisa Lukkarila – lastentarhanopettaja ja esiopettaja

Kaisa Lukkarila (haastattelu 25.10.2011) työskentelee Kannuksessa Lastentalon päiväkodissa lastentarhanopettajana ja esiopettajana. Lukkarila on 45-vuotias ja on työskennellyt työssään 23 vuotta. Lukkarila työskentelee

3-6-vuotiaiden lasten parissa, pääosin esikoululaisten kanssa. Ryhmässä on 21 lasta ja 13 heistä on esiopetuksessa. Lukkarilan mukaan lasten kanssa työskentelevien työvaatteet poikkeavat muiden ammattiryhmien työvaatetuksesta, sillä yhtenäisten työvaatteiden sijasta töissä käytetään omia vaatteita. Oma tyyli pääsee esille. Lukkarila käyttää töissä samoja vaatteita kuin arkena.

Mukavuus ja ulkonäkö ovat Lukkarilalle yhtä tärkeitä ominaisuuksia vaatteessa. Koska ollaan lasten kanssa tekemisissä, hän ei halua käyttää synkkiä vaatteita, vaan hän käyttää paljon värejä ja kuoseja. Iloiset vaatteet kohoavat myös omaa mielialaa. Mukavuus on tärkeä ominaisuus työvaatteissa, sillä työpäivän aikana täytyy istua niin lattialla kuin pienissä pöydissä. Vaatteet eivät saa kiristää. Lukkarila ostaa enemmän laadukkaita kuin halpoja vaatteita, sillä laadukkaat vaatteet ovat kestävämpiä. Huollettavuuteen hän ei kiinnitä ostaessa huomiota. Materiaalien tulee olla joustavia. Villaa Lukkarila ei käytä sen kutiavuuden vuoksi. Materiaalit eivät saa olla myöskään liian kuumia.

Lukkarila ei käytä jäykkiä farkkuja, vaan suosii joustavia housuja. Joustavien housujen päälle on talvella helppo pukea ulkohousut. Kesällä tulee käytettyä myös lyhyempiä housumalleja. Lukkarila käyttää eniten tunikoita ja t-paitoja. Pitkähihaisena hän käyttää sellaisia malleja, jotka on helppo laittaa t-paidan päälle. Kauluspaitoja hän ei käytä ikinä. Taskuja tulee Lukkarilan mukaan olla vaatteessa. Matkapuhelin kulkee jatkuvasti mukana, ja taskuihin on helppo sujauttaa muistilappuja tai muita tarvikkeita. Hän toteaa, että vaate ei ole hyvä, jos siinä ei ole taskuja. (Lukkarila, haastattelu 25.10.2011.)

4.2 Haastattelun analysointia

Haastatteluista saatiin tietoa siitä, millaisia vaatteita lasten kanssa työskentelevät käyttävät töissään. Eri ammateissa työskentelevillä on paljon samankaltaisia ajatuksia työvaatteista ja niiden ominaisuuksista. Yhtenäisiä työvaatteita ei ole, vaan jokainen käyttää omia vaatteitaan töissä. Joillain saattaa olla erikseen työvaatteet, mutta osa käyttää samoja vaatteita sekä arjessa että työssä. Lasten kanssa työskentelevät pitävät tärkeänä, että oma tyyli tulee vaatetuksesta esille. He käyttävät itselleen sopivia värejä ja kuoseja.

Haastatteluista selvisi, että vaatetus vaikuttaa työntekijän itsensä lisäksi myös lapsiin. Osa haluaa pitää värikkäitä vaatteita sekä itsensä että lapsien vuoksi. Työvaatetus saattaa vaikuttaa ulkopuolisiin ihmisiin, kuten kokouksissa tavattaviin henkilöihin tai lasten vanhempiin. Työasun täytyy herättää luottamusta ja antaa työntekijästä asiantunteva kuva.

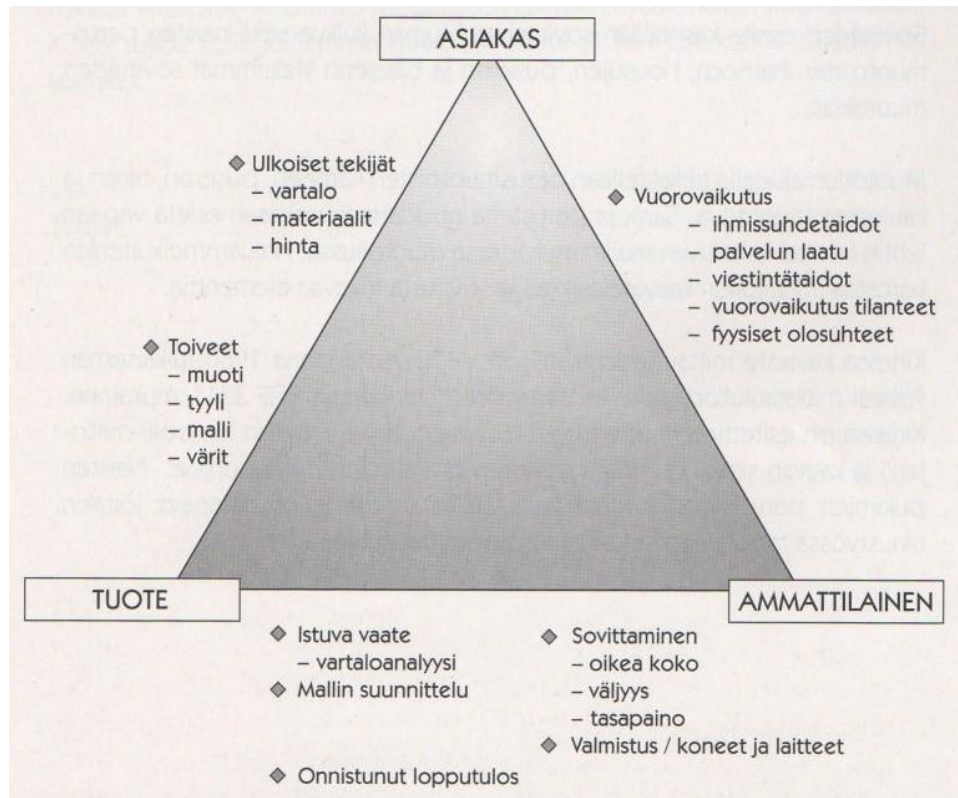
Tärkeimmiksi ominaisuuksiksi voidaan haastattelun perusteella nostaa mukavuus, joustavuus, kestävyys, helppohoitoisuus ja persoonallinen ulkonäkö. Vaatteen täytyy olla hyvä päällä ja materiaalin tulee tuntua miellyttävältä. Vaatteet eivät saa kiristää eivätkä hiertää ja niissä täytyy kyetä istumaan lattialla. Vaatteiden täytyy olla helppohoitoisia, sillä niitä tulee pestä usein, varsinkin pienempien lasten kanssa työskennellessä tai askar-

telu- ja maalauspäivinä. Persoonallisuus tuntui olevan tärkeä ominaisuus lähinnä sen takia, että työntekijät hankkivat itse työvaatteensa ja käyttävät niitä myös arkena. Lisäksi oma persoonallisuus halutaan tuoda esille sekä itsensä että lapsien vuoksi. Vaatteiden sanotaan vaikuttavan tunnetiloihin ja mielialaan. Taskut nähtiin tärkeänä ominaisuutena vaatteessa, sillä koettiin, että on tärkeää saada tavaroita kulkemaan jatkuvasti mukana.

5 TYÖVAATEMALLISTON SUUNNITTELU

5.1 Suunnitteluun vaikuttavat tekijät

Suunnittelun lähtökohtana on asiakkaalle mittatilaustyönä valmistettava työvaatemallisto. Anttilan ja Jokisen (2000, 6) mukaan tilaustyön hyvään lopputulokseen vaikuttavat asiakas, ammattilainen ja tuote (kuva 5). Onnistunut projekti edellyttää, että asiakkaan ja ammattilaisen välinen kanssakäyminen, ammattilaisen ammattitaito ja asiakkaan vaatteelleen asettamat toiveet kohtaavat.

Kuva 5. Tilaustyön valmistusprojektissa vaikuttavat tekijät (Anttila & Jokinen 2000, 6.)

Suunnitteluun vaikuttavat asiakkaan mielipiteet ja toivomukset, työvaatteen tutkimuksesta ja ammattilaisten haastatteluista selvinneet ominaisuudet sekä suunnittelijan omat mielipiteet ja kädenjälki. Tärkeintä suunnittelussa on opinnäytetyön asiakas. Koska mallisto toteutetaan asiakkaalle mittatilaustyönä, tärkeintä on ottaa asiakkaan toiveet ja mieltymykset huomioon. Asiakkaan mitat otettiin, vartalo- ja värityyppi selvitetiin ja hänen kanssaan keskusteltiin malliston lähtökohdista. Suunnittelija luo

ideat, mutta asiakas kertoo mielipiteensä ja valitsee mieluisensa mallit. Tärkeintä on suunnitella sellaiset vaatteet, joissa asiakas viihtyy ja jotka pukevat häntä parhaalla mahdollisella tavalla.

Tutustuminen työvaatteeseen ja lastentarhanopettajan ammattiin ja niiden historioihin sekä kolmen ammattilaisen haastattelut antavat hyvät perustiedot työvaatteen suunnittelulle. Suunnittelijan on hyvä tutkia aihetta laajemmin ja ajatella asioita monelta eri kannalta. Asiakas ei välttämättä osaa ottaa huomioon kaikkia asioita miettiessään, mitä työvaatteeltaan haluaa. Haastatteluissa käytettiin samankaltaisissa työtehtävissä opinnäytetyön asiakkaan kanssa työskenteleviä henkilöitä, jolloin heidän työvaatekäytäntönsä olisivat mahdollisimman läheisiä asiakkaan käytäntöjen kanssa. Tutustumalla työvaatteeseen ja sen historiaan saatiin tietoa erilaisista työvaatteista ja niiden käyttötarkoituksista. Lastentarhanopettajan ammattiin tutustuminen auttoi sisäistämään opinnäytetyön asiakkaan ammatin ja sen vaatimukset. Taustatutkimukset helpottavat ja parantavat suunnittelijan työskentelyä, mikä puolestaan mahdollistaa toimivan malliston suunnittelun.

Mallisto toteutetaan asiakkaalle, mutta suunnittelijan oman kädenjäljen tulee näkyä lopputuloksessa. Jokaisella suunnittelijalla on oma tyylinsä, jota muokataan asiakkaiden toiveiden mukaan. Oma tyyliään ei saa kuitenkaan kadottaa kokonaan, vaan mallistoon tulee jäädä piirteitä, joista parhaimmillaan tunnistaa suunnittelijan. Asiakkaan toiveet täytetään suunnittelijan keinoin.

5.2 Asiakas

Tarja Oravainen (haastattelu 24.10.2011) työskentelee Kannuksessa Lastentalon päiväkodissa lastentarhanopettajana. Oravainen on 57-vuotias ja hänellä on alalta työkokemusta 30 vuotta. Pääosin Oravainen on toiminut lastentarhanopettajana, mutta hänellä on työkokemusta myös esikoulunopettajan tehtävistä. Tällä hetkellä hän työskentelee 3-6-vuotiaiden lasten parissa.

Oravainen käyttää töissä samoja vaatteita kuin arkena. Mukavuudesta, ulkonäöstä ja huollettavuudesta tärkeimmäksi Oravainen valitsi mukavuuden. Työasennot vaativat vaatteilta mukavuutta ja joustavuutta. Huollettavuuden hän asetti toiseksi tärkeimmäksi, sillä vaatteisiin tulee helposti maali- ja ruokatahroja, joten vaatteita tulee pestä lähes päivittäin. Vaatteiden tulee olla myös kestäviä. Oravainen mainitsee, että ostaa enemmän laadukkaita vaatteita kestävyuden vuoksi, mutta usein tulee ostettua myös halvempia vaatteita niiden hinnan vuoksi.

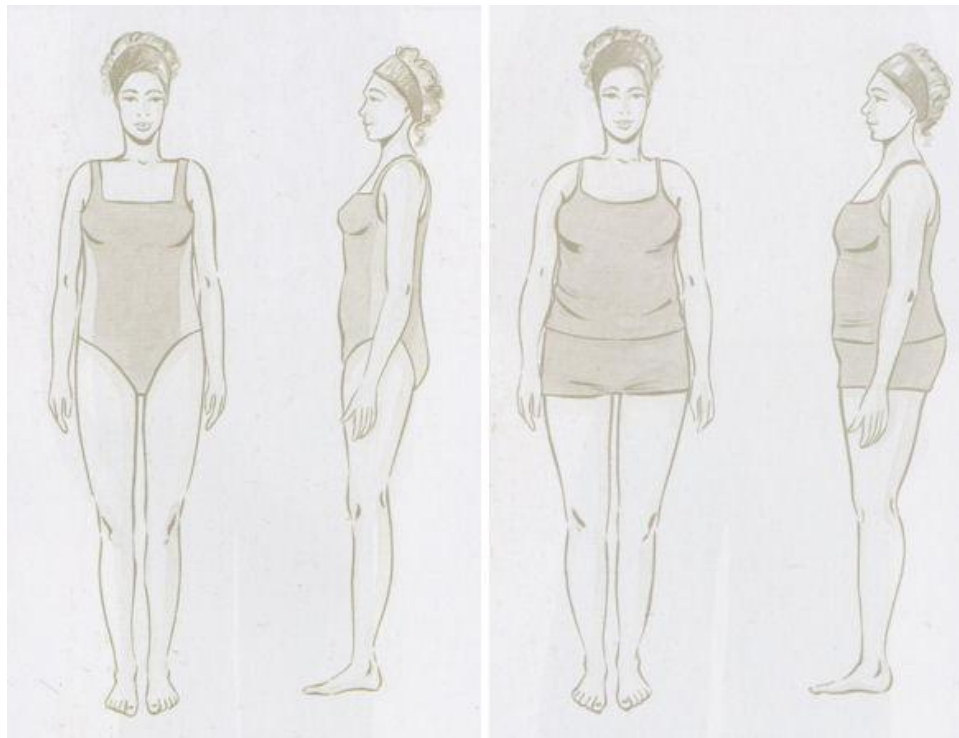
Oravainen sanoo käyttävänsä mieluiten luonnonmateriaaleja, mutta poikkeuksia on. Materiaalit eivät saa olla liian kuumia. Vaatteiden tulee olla ehdottomasti joustavia. Ostovaiheessa tärkeintä on materiaalin tuntu. Materiaalin lisäksi Oravainen kiinnittää huomiota valmistusmaahan. Hän pitää värejä tärkeänä osana vaatetta ja käyttää mielellään sinistä ja murrettuja värejä. Kuoseina Oravainen käyttää raitoja tai melko yksinkertaisia kuvioita. Hän käyttää paljon myös yksivärisiä vaatteita. Oravainen kertoo, et-

tä vaatteessa on yleensä jokin asia, johon hän kiinnittää huomiota. Vaate on Oravaisen mieleen silloin, kun siinä on jotain omaperäistä tai kiehtovia yksityiskohtia.

Oravainen ei käytä lainkaan hameita, vaan pukeutuu päivittäin housuihin. Hän käyttää farkkuja ja kesällä myös lyhyemmän mallisia housuja. Nykyään hän pukeutuu mieluummin joustaviin farkkuihin kuin sellaisiin, jotka eivät jousta lainkaan. Hän kertoi myös, että haluaisi opetella pitämään leggingsiä, sillä ne eivät ole hänen mielestään niin kuumat ja hiostavat. Yläosina Oravainen käyttää enimmäkseen t-paitoja ja tunikoita. Paidat ovat joko lyhytlihaisia tai puolilihaisia, sillä sisätiloissa pitkälihaiset paidat ovat liian kuumia. Hän pitäisi myös mielellään kevyitä liivejä tai liivitunikoita. Paidan pääntie ei saa olla liian avara, jotta vaateen kanssa on mukava kumarrella. Oravaisen mielestä on erittäin tärkeää, että vaatteissa on taskuja. Taskuissa on helppo kuljettaa mukana nenäliinaa, tärkeitä työesineitä tai yllätyksiä lapsille. Taskut ovat lastenkin mielestä mukavia ja Oravaisen mielestä ne voivat olla ulkonäöllisesti ihana yksityiskohta vaatteessa. (Oravainen, haastattelu 24.10.2011.)

5.2.1 Vartalo- ja värityyppi

Ihmiset voidaan jakaa erilaisiin vartalo- ja värityyppeihin. Työssä selvitetiin, mihin tyyppeihin asiakas kuuluu, jotta malliston suunnittelu onnistuisi mahdollisimman sujuvasti, ja lopputulos olisi asiakkaalle sopiva. Asiakasta ei voida sijoittaa yhteen tiettyyn vartalotyyppiin, vaan hänen vartalotyyppinsä on sekoitus suorakaide- ja pyöreää vartalotyyppiä (kuva 6).

Kuva 6. Suorakaide ja pyöreä vartalotyyppi (Henderson & Henshaw 2006, 122, 124.)

Pyöreässä vartalotyypissä, eli omenatyypissä keskivartalo on korostunut. Tässä tyypissä vyötärön ympäritys on suurempi kuin lantion ympäritysmita ja hartiat ovat pyöreät. Tälle vartalotyypille on tyypillistä upeat sääret, kaareva selkä ja litteähkö takamus. Koska vartalon ongelma-alue on keskivartalo, tulisi huomio johdattaa vaatteiden ja asusteiden avulla poven yläpuolelle tai lantion alapuolelle. Paras tapa välttää turhan massiivista vaikutelmaa on varmistaa, että kankaat ovat pehmeitä ja hyvin laskeutuvia. Parhaita kuvioita kankaassa ovat pehmeät tai häivytytetyt raidat, kiemurat ja pilkut sekä abstraktit kukat. Kaikki liian näyttävät kuviot menevät helposti väärään tyyliisuuntaan tälle vartalotyypille. Jäykkiä kankaita ja yksityiskohtia vyötäröllä tulisi välttää. (Anttila & Jokinen 2000, 25; Henderson & Henshaw 2006, 111, 124–125.)

Vartalotyypinä suorakaide on hyvin samankaltainen kuin pyöreä, mutta keskivartalon alue ei ole aivan niin ongelmallinen. Suorakaiteella on kapeat reidet ja litteä takamus ja povessa saattaa olla täyteläisyyttä. Suorakaiteen muotoisen kannattaa vaatteiden avulla luoda illuusiota kurveista ja pehmentää kulmia entisestään. Yksityiskohtia tulisi käyttää lanteilla, ja välttää niitä vyötäröllä. Jos suorakaiteisen povi on täyteläinen, pehmeät kankaat toimivat paremmin kuin kovat. Kuvioina suorakaide voi käyttää niin ruutuja kuin geometrisia kuvioita, koukeroita ja pilkkuja. (Henderson & Henshaw 2006, 122–123.)

Asiakkaasta löytyy piirteitä sekä pyöreästä että suorakaiteen muotoisesta vartalotyypistä. Keskivartalo on hänen ongelma-alueensa, mutta hänen lantionsa on kuitenkin hieman vyötärön ympärystä suurempi. Asiakkaalla on upeat sääret, kaareva selkä ja litteähkö takamus. Hänen hartiansa ovat pyöreät ja povessa on täyteläisyyttä. Asiakas käyttää paljon vaatteita, jotka eivät kiristä keskivartalon kohdalta, ja laskeutuvat kankaat pukevut häntä parhaiten. Hän käyttää mielellään kapealahkeisia housuja. Hänellä on paljon yksivärisiä vaatteita, mutta myös hillityt kuviot ovat hänen mieleensä.

Vartalotyypin lisäksi ihmiset voidaan jakaa erilaisiin värityyppeihin. Väri-tyyppejä on kuusi erilaista: vaalea, tumma, lämmin, viileä, pehmeä ja kirkas (Henderson & Henshaw 2006, 32). Asiakas on värityypiltään vaalea ja viileä. Hänellä on vaalea, tuhkansävyinen tukka, vaaleansiniset silmät ja vaaleat huomaamattomat kulmakarvat. Kun selvitetään asiakkaan värityyppi, saadaan käyttöön värikartta, joka helpottaa asiakkaan vaatevalintoja.

Vaalean värikarttaan kuuluvat vaaleat ja keskiasteiset värit (kuva 7). Vaalean värityypin tulisi yhdistellä vaaleita sävyjä keskenään tai yhdistää tumma vaaleaan. Kasvojen lähellä tulisi käyttää enemmän vaaleita tai keskitempiä sävyjä kuin tummia. Viileän värikarttaan kuuluvat keskivahvat ja tummat värit (kuva 8). Kaikissa väreissä tulisi olla viileä pohjasävy ja lämpimiä sävyjä tulisi välttää. Neutraaleja tummia värejä tulisi tasapainottaa keveillä ja kirkkailla sävyillä. (Henderson & Henshaw 2006, 35–37, 71–73.)

Kuva 7. Vaalean värikartta (Henderson & Henshaw 2000, 36–37.)

Kuva 8. Viileän värikartta (Henderson & Henshaw 2000, 72–73.)

Asiakkaan kanssa käytiin läpi vaalean ja viileän värikartat, ja hän huomasi joukossa paljon värejä, joita hän päivittäin käyttää ja jotka erityisesti miellyttävät häntä. Parhaiten asiakasta pukevat keskiasteiset värit. Asiakkaalle muokattiin oma henkilökohtainen värikartta yhdistämällä vaalean ja viileän värikartat ja poistamalla niistä värit, jotka eivät miellyttäneet asiakasta. Värikarttaa käytettiin suunnittelussa ja kankaiden valinnassa. Värien valinta nostettiin tärkeäksi osaksi suunnittelua, sillä värit vaikuttavat voimakkaasti jokapäiväisessä elämässämme sekä vaatteiden käyttäjään itseensä että hänen kohtaamiinsa muihin ihmisiin. Jokaisella ihmisellä on yksilöllinen tapa kokea värejä. Mielivärit ovat persoonallisia ja paljastavat osan ihmisen luonnetta. Jotta asiakas tuntisi olonsa mukavaksi ja värit myös sopisivat hänen värityypilleen täydellisesti, värikartan räätälöinti oli erityisen tärkeää.

5.3 Ideointi

Ideointi lähti liikkeelle työvaatteen pohdinnalla ja sen ominaisuuksien omaksumisella. Tärkeää oli jo ideoinnin alkuvaiheessa ymmärtää ne elementit, jotka vaatteista tuli löytyä. Työvaatteen ominaisuudet ja asiakkaan toiveet tuli pitää mielessä koko ideoinnin ajan. Ideointi aloitettiin kokoomalla kuvakollaasi asiakkaasta luonnoskirjan alkuun (kuva 9). Lehdistä kerättiin kuvia vaatteista, jotka kuvastivat asiakkaan tyyliä tai tyyliin sopivia värejä ja kuoseja. Lisäksi kollaasi sisältää tunnelmakuvia, joilla päästiin asiakkaan persoonaan käsiksi.

Kuva 9. Esimerkki kuvakollaasin sisällöstä

Kuvakollaasin avulla oli helpompi sisäistää asiakkaan tyyli, ja päästä vaittomammin luonnosteluun käsiksi. Luonnostelu aloitettiin piirtämällä ensimmäisiä malleja (kuva 10) sekä hahmottelemalla malliston kokoa ja vaatekappaleita. Melko varhaisesta vaiheesta lähtien ajatuksena oli valmistaa kolmen asukokonaisuuden pieni mallisto. Tavoitteena oli valmistaa kolmet housut ja kolme yläosaa. Eri malleja luonnosteltiin ja luonnoksista kehitettiin useita variaatioita.

Kuva 10. Ensimmäisiä luonnoksia

Housujen mallit vaihtelivat erilaisina muun muassa monenlaisten lahjerakenteiden myötä (kuva 11). Lahkeisiin hahmoteltiin erilaisia leikkauksia, tikkauksia, neppareita ja vetoketjuja. Alussa luonnosteltiin myös lyhyemmän mallisia housuja, mutta näistä malleista luovuttiin melko pian, sillä lyhyemmät housut jäävät helposti vähemmälle käytölle Suomen sääoloissa. Tavoitteena oli suunnitella toimivat ja persoonalliset housut, joissa olisi kaunis ja mielenkiintoinen yksityiskohta.

Kuva 11. Housujen lahjerakenteita

Paitoja, tunikoita ja liivejä luonnosteltiin runsain määrin ja niiden mallit ja tyylit vaihtelivat paljon (kuva 12). Tunikat olivat pääosin väljiä ja laskeutuvia malleja. Tunikalunnoksissa helman muotoa ja pituutta muokkailtiin ja hihojen rakenteissa kokeiltiin monia eri mahdollisuuksia aina kimonohihasta raglanhihaan. Tärkeässä osassa luonnostelua olivat taskut, joita tunikoihin haluttiin sekä funktionaalisuuden että ulkonäön vuoksi. Taskuja luonnosteltiin joko päälle ommeltuina tai saumaan piilotettuina taskuina. Tunikoissa ja muissa yläosissa mietittiin erilaisia leikkauksia ja koristesauvoja. Yläosista pyrittiin saamaan persoonallisia ja niihin pyrittiin saamaan uudenlainen ilme.

Kuva 12. Paitojen, tunikoiden ja liivien luonnoksia

Luonnoksia käytiin läpi useaan kertaan yhdessä asiakkaan kanssa. Ensimmäisissä tapaamisissa asiakas kertoi, mistä vaatelunnoksista piti erityisesti ja mitkä eivät olleet niin paljon hänen tyyliään. Eniten asiakas piti tunikoista, jotka olivat väljän mallinsa ja persoonallisten yksityiskohtiensa vuoksi mielenkiintoisia. Taskut ja vaatteiden erikoiset leikkaukset kiehtoivat asiakasta. Hän piti myös erilaisista lahjerakenteista ja oli ehdottomasti sitä mieltä, että lahkeisiin täytyy saada näillä keinoilla ilmettä ja kiehtovia yksityiskohtia. Alkuvaiheessa suunnitellut tyköistuvammat mallit eivät olleet asiakkaan mieleen. Hänen mielestään mallit sopisivat nuorelle vasta valmistuneelle lastentarhanopettajalle, mutta eivät hänelle.

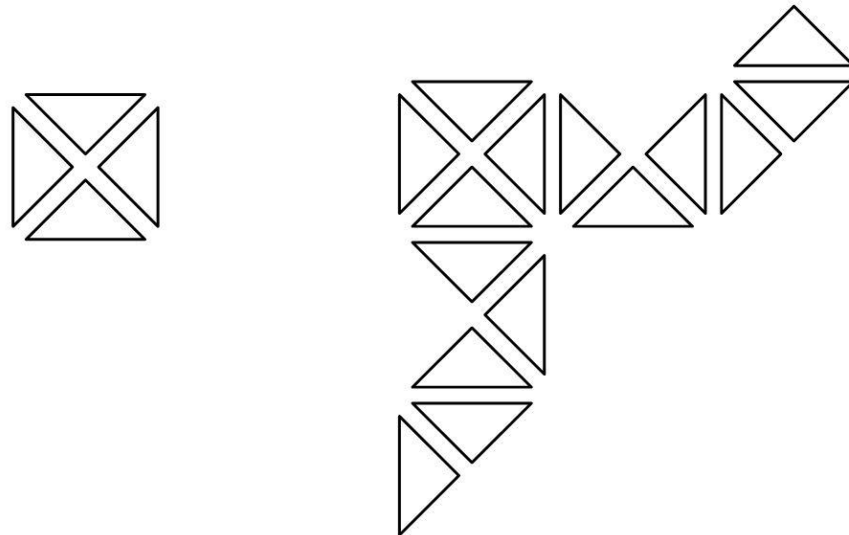
Näiden tapaamisten jälkeen luonnostelua oli huomattavasti helpompi jatkaa oikeaan suuntaan. Jotkut mallit olivat jo ensimmäisessä tapaamisessa asiakasta kiinnostavia, mutta niitä päätettiin vielä muokata ja tehdä vaatteista uusia variaatioita. Asiakastapaamisten myötä luonnostelu syveni ja oikean tyylin löytäminen oli helpompaa (kuva 13). Yhä useampi malli oli asiakkaan mieleen, ja luonnoksissa olisi ollut ainesta laajempaankin mallistoon, jota ei ollut kuitenkaan tässä opinnäytetyössä mahdollista toteuttaa.

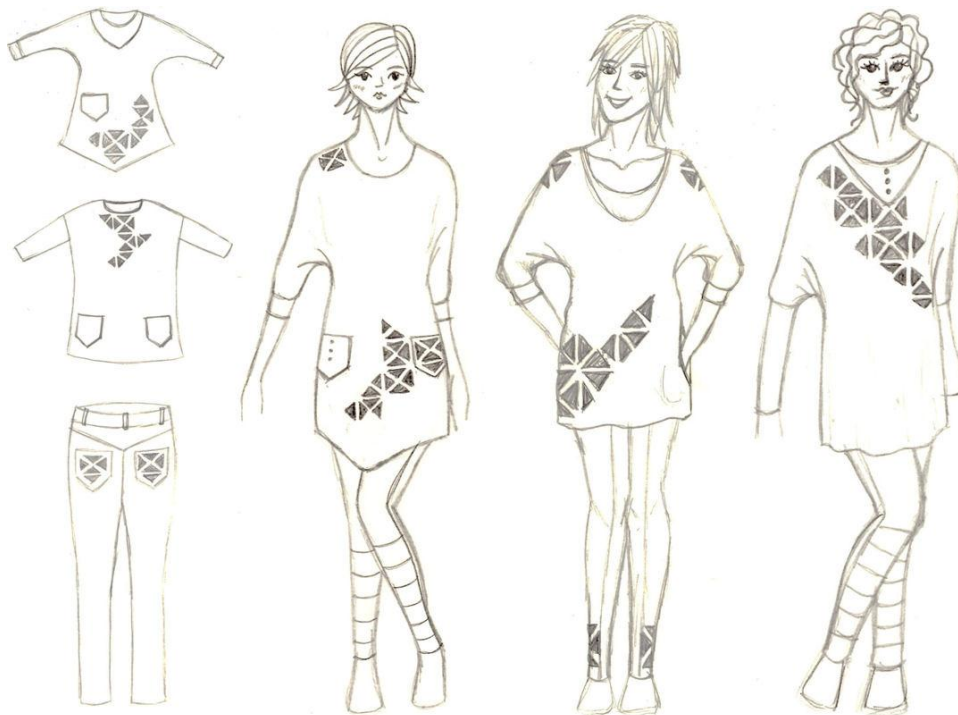
Kuva 13. Luonnoksia malliston vaatteista

Asiakkaan silmää miellyttävät vaatteet olivat pääosin rentoja ja laskeutuvia. Housumallit olivat leggingsien tyyppisiä melko tyköistuvia ja joustavia housuja. Tunikat olivat väljiä, laskeutuvia ja tyyliään rentoja. Vaatteissa toistuu tietynlainen aikuismainen leikkimielisyys. Tällä tarkoitetaan, että vaatteet ovat aikuismaisia ja siistejä, mutta niissä on elementtejä, jotka tekevät vaatteista leikkimielisiä ja persoonallisia. Asiakasta miellyttävät vaatteet olivat sellaisia, jotka korostivat hänen omaa persoonallisuuttaan ja tyyliään.

Malliston lopullinen tyyli varmistui, kun idea kolmioiden käyttämisestä koristeena keksittiin. Pitkään luonnosten mallit olivat hyviä ja asiakasta miellyttäviä, mutta suunnittelijan näkökulmasta jotain tuntui puuttuvan. Malleista puuttui tietynlainen persoonallinen ote ja jokin malleja yhdistävä elementti. Mallistoon haluttiin suunnitella jotain uutta ja innostavaa. Kun idea kolmioista syntyi (kuva 14), mallisto tuntui punoutuvan kasaan. Idea lähtee neljästä kolmiosta, jotka ovat neliön muotoisessa muodostelmassa. Tätä muodostelmaa laajennetaan hajanaisesti jättämällä kolmioita pois paikoiltaan. Tärkeää on pitää rivit ja välit tasaisina ja suorina, jotta kuvio pysyy selkeänä. Kolmioita päätettiin käyttää koristeena applikoimalla niitä koristetikkauksella vaatteisiin. Luonnostelua jatkettiin tekemällä erilaisia variaatioita kolmioiden käytöstä (kuva 15).

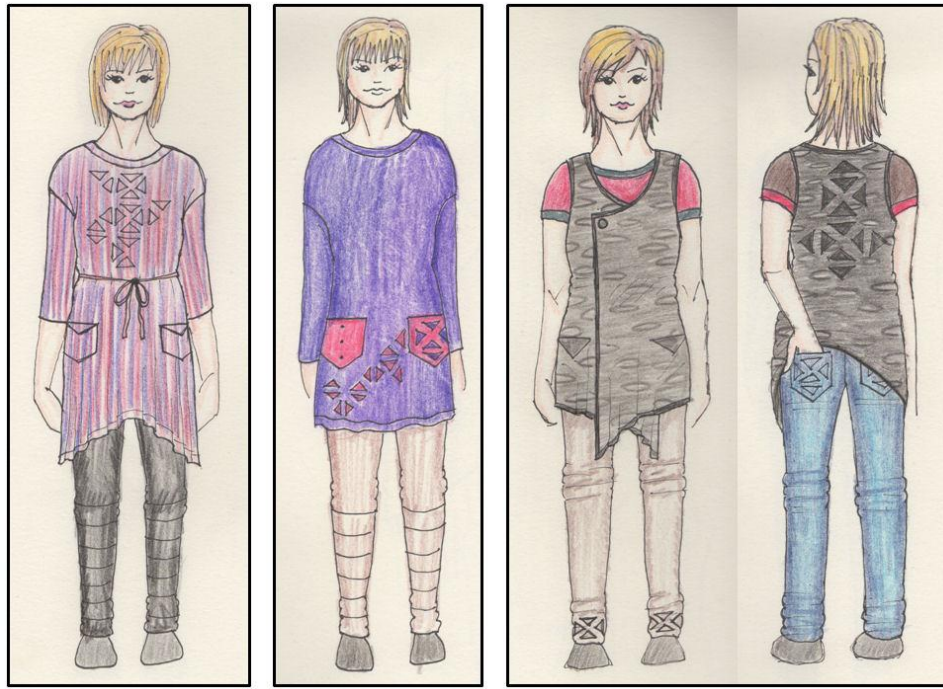
Kuva 14. Kolmiokoristeen lähtökohdat

Kuva 15. Luonnoksia kolmioiden käytöstä vaatteissa

5.4 Mallien valinta

Viimeisimmissä asiakastapaamisissa käytiin läpi ne mallit, jotka miellyttivät asiakasta eniten. Malleja vertailtiin toisiinsa ja mietittiin, mitkä mallit sopisivat parhaiten yhteen. Tein asiakkaalle ehdotuksen lopullisesta kokoonpanosta (kuva 16), ja tämä sopi asiakkaalle mainiosti. Malliston vaatteet valittiin niiden toimivien mallien ja asiakkaalle sopivan persoonallisuuden vuoksi. Vaatteita olisi myös helppo yhdistellä keskenään.

Kuva 16. Ehdotus lopullisesta kokoonpanosta

Lopulliseen mallistoon valittiin valmistettavaksi kolmet housut. Housut päätettiin valmistaa leggingsien tapaan eli housut ovat joustavaa kangasta ja niissä on kuminauhavyötäröt. Näin housuista saadaan työhön sopivat, joustavat ja mukavat. Kahdet housut päätettiin valmistaa samalla kaavalla, ja niissä on yksityiskohtana lahkeessa olevat vaakasuuntaiset leikkaukset. Kolmansien housujen lahkeessa ja takataskuissa koristeena on applikoitu kolmiokoriste. Kaikissa housuissa on sekä edessä että takana taskut. Housut päätettiin valmistaa erivärisinä, jotta mallistossa olisi monipuolisuutta ja valinnanvaraa.

Mallistoon päätettiin valmistaa kaksi tunikaa, t-paita ja liivi. Toisessa tunikosta on puolipitkät hihat ja toinen on pitkähihainen. Tunikat ovat malliltaan laskeutuvia ja hieman A-linjaisia. Sekä liivissä että toisessa tunikassa on samankaltaista runsautta ja laskeutuvuutta helmassa. Kaikissa yläosissa on taskut. Tunikassa ja t-paidassa on päälle ommellut taskut ja liivissä ja toisessa tunikassa on sivusaumaan piilotetut taskut. Koko malliston läpi kulkee applikoitu kolmiokoriste, joka näkyy myös tunikoiden miehustassa ja sekä liivin että toisen tunikan selkäosassa. Kolmioaihe toistuu myös t-paidan kolmion muotoisissa taskuissa.

5.5 Materiaalien hankinta

Luonnostelun keskivaiheilla Hämeenlinnan Eurokankaasta haettiin materiaalinäytteitä, jotka esiteltiin asiakkaalle. Yksi näistä kankaista oli ehdottomasti asiakkaan mieleen, ja sitä hankittiin saman tien. Muut kankaat olivat asiakkaan mielestä hyviä. Osa oli ehdottomasti asiakkaan näköisiä kankaita, ja osa herätti hieman epäilystä hänessä. Materiaalien hankkiminen päätettiin siirtää myöhemmäksi, kunnes lopulliset mallit olisi valittu. Lopullisten mallien valinnan myötä kankaiden hankinta voitiin aloittaa.

Kangasostoksille päätettiin lähteä yhdessä asiakkaan kanssa, jotta materiaaleissa päädyttäisiin parhaaseen mahdolliseen ratkaisuun. Kankaat hankittiin Kokkolan Eurokankaasta, jossa osa kankaista löytyi palakankaina ja osa pakalta.

Kankaita valitessa tärkeimpiä valintakriteereitä olivat kankaan tuntu ja ulkonäkö. Ensimmäisenä huomio kiinnittyi ulkonäköön. Jos kankaan ulkonäkö ei kiinnostanut, kangas jäi täysin huomioitta. Kiinnostavat kankaat asetettiin asiakkaan kasvojen lähelle, ja arvioitiin, sopiiko kankaan väri ja kuvio hänelle. Jos kankaan ulkonäkö oli kiinnostava, kankaan tuntua kokeiltiin tunnustelemalla sitä. Tärkeää oli myös kokeilla kankaan venyvyys. Tämän jälkeen huomio kiinnittyi kankaan materiaaliin ja hoito-ohjeisiin. Osa tuotteiden kriteereistä oli helppohoitoisuus ja kestävyys, joten materiaalin huomiointi oli tärkeässä osassa kankaan valinnassa.

Kankaiden ominaisuuksiin perehdyttiin etukäteen, jotta kankailla olisi parhaat mahdolliset ominaisuudet työn kannalta. Kankaiden valintaan vaikuttivat jo olemassa olevat tiedot kankaista ja materiaaliopista. Lisäksi tietoa kerrattiin lukemalla kirjallisuutta ja koulun oppiaineistoa sekä selaimella sähköisiä lähteitä. Kankaista, jotka valittiin, osa oli sekoitekankaita, joissa on puuvillaa ja elastaania. Loput kankaista olivat sekoitekankaita, joissa on polyesteriä, viskoosia ja elastaania.

Sekoitekankaita valmistetaan niiden monipuolisten käyttömahdollisuuksien vuoksi. Jokaisen kuidun tyypilliset ominaisuudet vaikuttavat kankaan ominaisuuksiin tehden kankaasta monipuolisen. Elastaanin tärkein ominaisuus on joustavuus, ja jo muutaman prosentin lisäys materiaaliin lisää tuotteen joustavuutta. Puuvilla on tärkein ja käytetyin kasvikuitti, johon tekokuittuja sekoittamalla saadaan ominaisuuksia, joita pelkällä puuvillalla ei ole. Tällaisista sekoitekankaista on hyvä tehdä esimerkiksi kestäviä ja joustavia housuja. (Työterveyslaitos 1996, 54, 64; Virtuaaliammattikorkeakoulu 2006a.)

Polyesteri lisää lujuutta, mitta- ja muotopysyvyyttä, oikenevuutta ja helppohoitoisuutta. Polyesteriä käytetään sekoitteina erityisesti villan, puuvillan ja viskoosin kanssa. Viskoosi on miellyttävän tuntuinen, eikä ärsytä ihoa. Viskoosia voidaan muokata käyttötarkoituksen mukaan. Viskoosia käytetään paljon alusvaate-, pusero-, leninki-, päällysvaate-, ja vuorikankaisiin. Viskoosin heikko kohta on huono märkäljuus. (Työterveyslaitos 1996, 56; Virtuaaliammattikorkeakoulu 2006b.)

Kankaan valinnassa otettiin huomioon kaikki ennalta määritellyt ominaisuudet, mutta lopulta kankaan valinnassa merkitsi eniten sen ulkonäkö. Valitut kankaat täyttivät asiakkaan kriteerit hoito-ominaisuuksien ja kestävyuden suhteen. Kankaat olivat konepestäviä ja helppohoitoisia. Tuntuominaisuudet ja joustavuus olivat hyviä. Kankaat eivät vaikuttaneet liian kuumilta tai hiostavilta. Kaikki ominaisuudet vaikuttivat valintaan, mutta ennen kaikkea asiakas valitsi ne kankaat, jotka miellyttivät häntä eniten visuaalisesti.

6 VALMISTUSPROSESSI JA VALMIIT TUOTTEET

6.1 Valmistusprosessi

Tuotteiden valmistus sisällytettiin kesäopintona suoritettuun muotoiluprosjektiin. Muotoiluprosjektissa valmistettiin tuotteet asiakkaalle opinnäytetyön pohjatietojen ja suunnittelun pohjalta. Malliston mallien valinnan jälkeen kaavat valmistettiin peruskaavojen pohjalta käsin kuosittelemalla. Kaavasovitteet valmistettiin joustavasta trikookankaasta, joka vastasi jousto-ominaisuuksiltaan malliston lopullisia kankaita. Koska asiakas asuu kaukana, sovitteet valmistettiin ja sovitetiin hänen kotipaikkakunnallaan, jotta muutokset ja korjaukset saatiin tehtyä saman tien.

Suurimpaan osaan sovitteista tuli vain pieniä muutoksia, kuten helman lyhennystä ja hihojen pituuden määrittelyä. Liivin sovite täytyi tehdä alusta uudelleen, sillä ensimmäinen sovite ei kunnolla istunut asiakkaan päälle. Sovituksessa toinen tunikoista oli vielä pitkähihainen, mutta asiakkaan kanssa päätettiin, että hihoja lyhennetään. Asiakas pitää töissään harvoin pitkähihaisia paitoja niiden kuumuuden vuoksi. Lisäksi puolipitkät hihat sopivat paremmin tunikan malliin ja toivat vaatteeseen raikkautta ja keveyttä.

Kun kaavat saatiin tarkastettua sovitteiden perusteella, päästiin valmistamaan lopullisia tuotteita. Kankaat pestiin ja höyrytettiin ennen leikkaamista mahdollisten mittamuutosten varalta. Kaavojen asettelu kankaalle oli äärimmäisen tarkkaa, johtuen pääosin palakankaina ostettujen materiaalien niukkuudesta. Kolmion muotoiset trikookappaleet merkittiin tarkasti kankaalle ja leikattiin. Kolmiot kiinnitettiin varsinaisten vaatteiden kappaleisiin kaksipuolisen liimaharson avulla. Kolmiot aseteltiin tarkasti leikattuihin vaatekappaleisiin, silitettiin kiinni ja applikoitiin. Applikoinnissa käytettiin koriste-elementtinä hunajakennon mallista tikkiä. Tikin tärkeimpänä tehtävänä on pitää kolmiot paikallaan, mutta samalla tikki koristaa vaatetta.

Lopullisten tuotteiden kokoaminen sujui pääosin ongelmitta. Kun kaikki työvaiheet ja rakenteet mietittiin etukäteen, ompelu sujui lähes ongelmitta. Ainoa ongelma ompelun suhteen oli trikoon käyttäytyminen. Vaikka trikoo on materiaalina tuttu, ei sen ompeleminen sujunut aivan niin sujuvasti kuin etukäteen oli mietitty. Rakenteita, kuten helmakäänteitä ja saumojen tikkauksia jouduttiin testaamaan useaan otteeseen, ennen kun ne saatiin toimimaan. Muutamien koristetikkausten suhteen jouduttiin tekemään kompromisseja, jotta asiat saatiin toimimaan. Harmaiden housujen lahkeiden koristesaumojen tikkaamisen jouduttiin käyttämään eri tikkiä kuin sinisten housujen kanssa, sillä suunniteltu tikki ei toiminut harmaan trikookankaan kanssa. Alun perin tarkoituksena oli huolitella helmet ja pääntiet tunikoissa ja t-paidassa samalla tikillä, mutta materiaalien käyttäytymisen vuoksi huolittelussa jouduttiin käyttämään erilaisia tikkejä.

6.2 Valmiit tuotteet

Lopputuloksena saatiin toimiva ja persoonallinen työvaatemallisto lastentarhanopettajalle. Valmiit vaatteet vastaavat asiakkaan toiveita ja vaatimuksia ja niistä löytyvät ne ominaisuudet, jotka tämän kaltaiselta työvaatteelta vaaditaan. Vaatteet ovat joustavia, helppo-hoitoisia ja miellyttäviä päällä. Yläosat ovat kauniisti laskeutuvia ja väljiä. Housut täyttävät työn vaatimat kriteerit, ja niissä on hyvä liikkua, kumarrella ja istua lattialla. Malliston vaatteita voi helposti yhdistellä keskenään ja muiden vaatekaappin vaatteiden kanssa. Vaatteet ovat monipuolisia ja käytännöllisiä.

Kankaat toimivat kyseisissä malleissa ja kankaiden värit ja kuviot sopivat asiakkaalle. Malliston vaatteet ovat aikuisen tyyliin sopivia ja antavat lastentarhanopettajasta luotettavan kuvan. Vaatteet ovat tyyliään sellaisia, että myös lapset viihtyvät. Vaatteissa on esillä asiakkaan oma tyyli ja ne istuivat asiakkaalle hyvin. Asiakkaan persoonallisuus korostuu ja asiakkaan toivomat yksityiskohdat tuovat vaatteisiin ilmettä. Taskuja löytyy jokaisesta vaatteesta, joten asiakkaan ei tarvitse murehtia, missä pitää työssä tarvitsemiaan tavaroita.

Vaatteiden tuotekuvat ja tunnelmakuvat päätettiin ottaa asiakkaan työpaikalla. Kuviin haluttiin aitoa tunnelmaa ja ympäristönä lastentarha sopi parhaiten. Tunnelmakuviin valittiin kolme erilaista ympäristöä asiakkaan työpaikalta, jossa vaatteet saatiin parhaiten esille, ottaen samalla huomioon asiakkaan jokapäiväinen työympäristö ja työtehtävät. Tarkoituksena oli kuvata tilanteita, joissa asiakas on työssään päivittäin. Tuotekuvat otettiin samoissa tiloissa, mutta tunnelman luomisen sijaan tärkeintä oli kuvata vaate sellaisena kuin se on.

Kuva 17. Tunnelmakuva tunikasta ja leggingseistä (Kuva: Emmi Oravainen)

Ensimmäiseen kuvaan (kuva 17) lavastettiin hyvin tyypillinen tilanne, jossa lastentarhanopettaja lukee lapsille satua satutuolissa. Kuvassa esitellään malliston ensimmäinen vaatekokonaisuus, ruskeat housut ja sinisävyinen tunika. Ruskeissa leggingseissä on lahkeen etupuolella applikoitu kolmiokoriste. Sama kolmiokoriste toistuu housujen takataskuissa. Koristeen kolmioissa on käytetty samaa kangasta kuin housuissa, jottei kuviosta tulisi liian hallitseva. Tunika on valmistettu kuviollisesta trikookankaasta, jossa on vaaleita, ruskeita ja sinisen erisävyisiä pallokuvia. Tunikan miehustaa koristaa mustista trikookolmioista applikoitu kolmiokoriste. Sama kolmioaihe toistuu tunikan selkäpuolella (kuva 18). Tunikassa on kaksi mustaa päälle ommeltua taskua, joihin mahtuu paljon työssä tarvittavaa pientavaraa. Toiseen taskuun on ommeltu tunikan kankaasta kolmioita ja toisessa on kolme kirkkaan sinistä nappia antamassa ilmettä ja väriä vaatteelle.

Kuva 18. Tuotokuva tunikasta ja leggingseistä (Kuva: Emmi Oravainen)

Kuva 19. Tunnelmakuva t-paidasta, liivistä ja leggingsseistä (Kuva: Emmi Oravainen)

Toiseen kuvaan (kuva 19) valittiin porrastasanne, jossa lastentarhanopettaja auttaa lapsia isojen legojen kanssa rakentamisessa. Kuvassa näkyy malliston toinen asukokonaisuus, leggingsit, t-paita ja liivi. Harmaissa leggingsseissä on lahkeissa saumoilla aikaansaatu yksityiskohta. Lahkeissa on vaakatasoon asetettuja saumoja, jotka on tikattu koristeellisesti. T-paita on yksinkertainen, kimonohihainen väljä malli. Yksityiskohtia siniseen t-paitaan lisäävät harmaat hihansuu- ja päntiekaitaleet. Lisäksi t-paidassa on edessä pienet kolmion muotoiset taskut (kuva 20), joissa voi säilyttää jotain pientä. Harmaasta kuviollisesta trikoosta on valmistettu liivi, joka pitenee etukappaleelle. Liiviä voi pitää kiinni kahdella edessä olevalla napilla, tai sen voi jättää auki, jolloin se laskeutuu kauniisti sivuille. Liivin selkäosassa on mustasta trikoosta applikoitu kolmiokuvio. Liivin sivusaumaan on ommeltu taskut, joissa voi kätevästi säilyttää työtarpeistoja.

Kuva 20. Tuotokuva t-paidasta, liivistä ja leggingseistä (Kuva: Emmi Oravainen)

Kuva 21. Tunnelmakuva tunikasta ja leggingsseistä (Kuva: Emmi Oravainen)

Kolmannessa kuvassa (kuva 21) lastentarhanopettaja pelaa lautapeliä lapsille mitoitettussa pienessä pöydässä. Tässä kuvassa esitellään malliston kolmas asukokonaisuus, leggingsit ja tunika. Housut ovat samalla tavalla valmistetut kuin edellä mainitut harmaat leggingsit. Samat vaakasuuntaiset saumat koristavat näitä sinisiä leggingsiä. Housujen ainoa poikkeus on niiden väri ja materiaali. Sininen housukangas on kiiltävämpää ja hieman jäykempää kuin harmaa housukangas. Tunikkaa koristaa kirjava kuvio, jossa on mustaa, valkoista sekä vaaleanpunaisen ja violetin eri sävyjä. Tunikan miehustassa on mustista trikookolmioista applikoitu kolmiokoriste. Tunikan sivusaumoihin on ommeltu taskut, joissa voi säilyttää työssä tarvittavia lappuja ja pieniä esineitä. Tunikan helma on sivuilta pidempi ja keskeltä edestä ja takaa lyhyempi (kuva 22).

Kuva 22. Tuotokuva tunikasta ja legginsseistä (Kuva: Emmi Oravainen)

Kun asiakas sai vaatteet, hän otti ne saman tien työkäyttöön ja on ollut tyytyväinen vaatteisiin. Erityisesti hän piti A-linjaisesta tunikasta, jossa on päälle ommellut taskut. Tunikan materiaali on pehmeän ja miellyttävän tuntuinen päällä ja malli on hyvä. Tunika päällä on hyvä olla, eikä asiakkaan tarvitse miettiä hankaavia, hiertäviä ja puristavia vaatteita. Asiakas piti housuista, sillä ne ovat mukavat päällä, ja niissä pystyy liikkumaan vaivattomasti. Kaikki vaatteet olivat asiakkaan mieleen ja täyttivät hänen vaatimuksensa työvaatteiden suhteen. (Oravainen, henkilökohtainen tiedonanto 4.10.2012.)

Kuukauden käytön jälkeen asiakas antoi kirjallista palautetta vaatteista (Liite 1). Hän on edelleen tyytyväinen malliston kokonaisuuteen ja pitää vaatteita käytännöllisinä ja onnistuneina. Kangasvalinnat tuntuvat hyviltä, vaatteet ovat helppohoitoisia ja vaikuttavat kestäville. Vaatteissa ei ole pesun yhteydessä tapahtunut mittamuutoksia eivätkä värit ole haalistuneet. Kolmioapplikaatit ja saumat ovat pysyneet rispaantumattomina.

Vaatteet ovat sopivan väljiä ja miellyttävän tuntuisia päällä. Housut laskeutuvat hieman käytössä, joten housujen mallia voisi hieman kehittää. Housujen kuminauhaa voisi myös hieman kiristää. Eniten asiakas pitää punakirjavasta tunikasta, joka on hänen mukaansa mukavan viileä ja kunnis. Pitkä tunika on myös asiakkaan mieleen, vaikkakin se on ollut hieman

liian kuuma. Liiviä asiakas on käyttänyt vähiten, sillä hän ei ole tottunut käyttämään liivejä.

Asiakas sanoo olevansa mallistoon erittäin tyytyväinen. Vaatteet ovat sopivia työkäyttöön ja käyvät myös pieneen juhlaankin. Asiakas on saanut mallistosta ja sen ulkonäöstä pelkästään positiivista palautetta, ja persoonallisuus on huomattu. Asiakkaan mukaan on mukavaa, että on ainutlaatuisia vaatteita. (Asiakkaan palaute 27.10.2012.)

7 YHTEENVETO

Opinnäytetyössä selvitettiin työvaatetta käsitteenä ja tutustuttiin työvaatteen historiaan Suomessa. Jotta ymmärtää työvaatteen käsitteenä, on hyvä tutustua sen taustoihin ja alkuperiin. Tässä opinnäytetyössä historiaa käsiteltiin vain vähän, sillä suurempi selvitys ei olisi ollut työn kannalta merkittävää. Työvaatetta avattiin käsitteenä ja selvitettiin, mitä Suomessa nykypäivänä tarkoitetaan työvaatteella. Lopputuloksena saatiin selville työvaatteiden tärkeitä ominaisuuksia, joiden avulla pystyttiin päätelemään, mitkä ominaisuudet koskevat myös lastentarhanopettajan työvaatetta.

Lastentarhanopettajan työtehtäviä selvennettiin ja tutustuttiin ammatin ja sen koulutuksen historiaan. Opinnäytetyössä käytiin lyhyesti läpi lastentarhanopettajakoulutuksen historia Suomessa, jonka avulla saatiin parempi käsitys lastentarhanopettajan työstä ja sen merkityksestä Suomessa. Lisäksi lastentarhanopettajan työtehtävistä kerrottiin tarkemmin. Tämän selvityksen tarkoituksena oli saada parempi käsitys opinnäytetyön asiakkaan taustoista, hänen työtehtävistään sekä tämän myötä työvaatteiden vaatimuksista.

Lisätietoja opinnäytetyön asiakkaalle suunniteltavan työvaatemalliston pohjaksi hankittiin haastatteluiden avulla. Haastatteluun valittiin samankaltaisissa ammateissa työskenteleviä kuin asiakas. Haastattelun tarkoituksena oli saada tietoa lasten kanssa työskentelevien mielipiteistä työvaatetta kohtaan ja kartoittaa työntekijöiden vaatimuksia työvaatteen ominaisuuksista. Haastattelun perusteella saatiin paljon hyödyllistä tietoa, ja vastauksissa oli paljon samankaltaisuutta. Koska haastateltavien joukko oli rajallinen, ei tuloksia voida pitää yleispätevinä, mutta ne toimivat hyvänä pohjana malliston suunnittelulle.

Opinnäytetyössä selvitettiin asiakkaan toiveet ja vaatimukset malliston suhteen haastattelun avulla. Haastattelussa selvisi asiakkaalle tärkeimmät työvaatteen ominaisuudet ja piirteet joita hän vaateilta toivoisi. Tarkoituksena oli kartoittaa asiakkaan toivomukset mahdollisimman tarkkaan. Lisäksi asiakkaan vartalo- ja värityyppi selvitettiin, jotta malliston vaateista tulisi asiakasta parhaiten pukevia.

Etukäteen tehdyt selvitykset auttoivat malliston suunnittelussa. Jokaisella opinnäytetyön selvityksellä oli jonkinlainen vaikutus suunnitteluun ja vaatteiden valmistukseen. Malliston suunnittelu oli helppo aloittaa, sillä mielessä oli jo tietyt raamit, joihin suunnitelmien täytyi mahtua. Suunnitelmia oli helpompi alkaa luonnostella, kun oli jokin suunta, johon täytyy

lähteä, ja tiettyjä ominaisuuksia, joita vaatteista täytyy löytyä. Pohjatiedot työvaatteesta ja lastentarhanopettajan työstä helpottivat suunnittelun käsittelemistä työvaatteen kannalta. Asiakkaaseen tutustuminen ja hänen toiveidensa kartoittaminen auttoivat miettimään luonnostelua asiakkaan kannalta.

Monipuolinen ja perusteellinen taustatutkimus auttoivat suunnitteluprosessissa ja loivat hyvän pohjan suunnittelijalle. Lopulliset tuotteet muotoutuivat pohjatietojen perusteella. Jos pohjatietoja ei olisi ollut, lopulliset tuotteet olisivat todennäköisesti aivan erilaisia. Tällä työskentelytavalla lopputuloksena oli toimiva mallisto, johon asiakas on tyytyväinen.

8 POHDINTA

Opinnäytetyön tavoitteena oli suunnitella asiakkaalle työvaatemallisto, jota hän voi käyttää työssään lastentarhanopettajana. Aihetta avattiin tutkimalla työvaatteen ja lastentarhanopettajakoulutuksen historiaa. Työssä tutkittiin tyypillisiä työvaatteita ja selvitettiin, millaisia vaatteita lastentarhanopettajat ja muut lasten kanssa työskentelevät käyttävät.

Työssä saatiin selville paljon hyödyllistä ja mielenkiintoista tietoa tutkimuksen avulla. Kun työvaatetta selvittää käsitteenä, käy ilmi, että työvaate on hyvin moniulotteinen. Työvaate-käsitteen alle kuuluu paljon tietoa, säädöksiä ja lakeja. Kaikkea tätä tietoa ei voi mitenkään käsitellä tämän kaltaisen opinnäytetyön yhteydessä. Mielestäni opinnäytetyössä työvaatetta selvitettiin käsitteenä juuri sen verran kuin tämän työn kannalta oli tarpeellista. Tutkimuksen avulla selvitettiin perustiedot työvaatteesta, sen tärkeimmät tehtävät ja ominaisuudet. Tämän avulla kyettiin tutkimaan työvaatetta lastentarhanopettajan ja muiden lasten kanssa työskentelevien näkökulmasta sekä tutkimaan, mitä ominaisuuksia tämänkaltaiselta työvaatteelta vaaditaan.

Koska työn asiakkaana oli lastentarhanopettaja, työssä päätettiin tutkia tarkemmin, mitä ammattinimike pitää sisällään. Ammattia selvitettiin tutkimalla lyhyesti lastentarhanopettajan ammatin ja sen koulutuksen historiaa. Lisäksi tutkittiin, mitä lastentarhanopettajan ammattiin kuuluu ja mitkä ovat perustehtävät työssä. Tämä luku ei olisi ollut välttämätön sisältö opinnäytetyön lopputuloksen laadun kannalta, mutta päätin ottaa selvityksen mukaan opinnäytetyöhön saadakseni laajempaa tietoa asiakkaasta ja asiakkaan työvaatteisiin vaikuttavista asioista. Mitä paremmin ymmärtää asiakasta, sitä helpompi on suunnitella juuri hänelle sopivia vaatteita. Tutustuminen lastentarhanopettajan ammattiin tukee myös hyvin muuta opinnäytetyön tutkimusaineistoa.

Työssä haastateltiin kolmea lasten kanssa päivittäin työskentelevää naista. Tarkoituksena oli saada tietoa samankaltaisista työtehtävistä kuin lastentarhanopettaja ja selvittää, millaisia työvaatteita näissä ammateissa käytetään. Mielestäni haastatteluiden avulla saatiin monipuolisesti ja kattavasti tietoa siitä, mitä ominaisuuksia ja piirteitä lasten kanssa työskentelevät vaativat vaatteiltaan. Haastattelutuloksissa oli myös huomattavasti samankaltaisuuksia. Haastattelin opinnäytetyön asiakasta samoilla kysymyksillä,

ja jälleen tulokset olivat pitkälti samankaltaisia. Jokaisen oma persoonallisuus vaikutti vastauksiin, mutta haastatteluiden pohjalta pystyy hahmottamaan tiettyjä piirteitä, joita lasten kanssa työskentelevien työvaatteissa tulisi olla. Näiden tuloksien pohjalta oli hyvä aloittaa malliston suunnittelu opinnäytetyön asiakkaalle.

Tutkimustulokset ovat mielestäni tarvittavan laajat tämänkokoiseen työhön ja tutkimustuloksia voidaan pitää niin luotettavana kuin opinnäytetöissä yleensä. Jos tutkimusta laajennettaisiin, tulisi asioita ottaa tarkemmin huomioon, ja lähteitä etsiä tarkemmin. Olisin voinut opinnäytetyössäni tutkia asioita vielä laajemmin, käyttäen esimerkiksi haastatteluiden lisäksi kyselyä ja tarkkailua. Totesin kuitenkin opinnäytetyötä rajatessa, että ajan rajallisuuden ja aiheen laajuuden vuoksi rajaan tutkimuksen tässä työssä käytettyihin menetelmiin. Mielestäni sain näillä tutkimusmenetelmillä tarvittavat tutkimustulokset työn toteuttamiseen.

Opinnäytetyön alussa asetettiin pää- ja alakysymykset. Tavoitteena oli selvittää, millaisia työvaatteita asiakkaani haluaa käyttää, mitä ominaisuuksia lasten kanssa työskentelevän työvaatteilta vaaditaan ja mikä on tärkeintä ottaa huomioon suunniteltaessa työvaatteita lasten kanssa työskenteleville. Tavoitteet saavutettiin ja kysymyksiin saatiin vastaukset. Asiakkaan tarpeet selvitettiin huolellisesti, ja samalla saatiin kattavasti tietoa siitä, millaisia ominaisuuksia lasten kanssa työskentelevät vaativat työvaatteiltaan.

Opinnäytetyöstä voi olla hyötyä jatkossa muille opiskelijoille, jotka ovat kiinnostuneet tämän kaltaisesta projektista. Työssäni on paljon tietoa, jota voi soveltaa monenlaisiin projekteihin ja erityisesti asiakastöihin. Työstä oli erityisesti hyötyä myös asiakkaalle. Asiakas pääsi tutustumaan mittatilauspalveluun, ja sai kolme asukokonaisuutta, joita voi pitää töissään.

Opinnäytetyö oli itselleni opettava prosessi. Opin työn edetessä paljon uusia asioita, ja kehitin jo ennestään osaamiani taitoja. Asiakastyötaitoni kehittivät ja opin asioita, joita täytyy ottaa asiakastyössä huomioon. Tärkeää on olla tiiviissä yhteistyössä asiakkaan kanssa, keskustella ja kuunnella. Parhaan lopputuloksen kannalta on tärkeää, että molemmat voivat jakaa ajatuksiaan ideoista. Opin käytäntöjä tutkimustyön tekemisestä, tiedon ja lähteiden etsimisestä, eri tutkimusmenetelmistä sekä tutkimustulosten kirjaamisesta. Suunnittelutaitoni kehittivät, osaan ottaa asioita laajemmin huomioon ja työskentelyni on järjestelmällisempää.

Opinnäytetyön aihetta voisi kehittää jatkossa. Opinnäytetyöstä saamani palautteen mukaan tämänkaltaisella vaatetuksella saattaisi olla kysyntää. Jo haastatteluvaiheessa lasten kanssa työskentelevät kyselivät minulta, voiko minulle tehdä tilauksia myöhemmin. Opettajiltani ja muilta malliston nähneiltä saamani palaute on kertonut, että aihe on mielenkiintoinen ja jatkokehittämisen arvoinen. Täytyy siis harkita aiheen kehittämistä laajemmin ja selvittää, millainen kysyntä tämän ammattiryhmän parissa todellisuudessa on.

9 ARVIOINTI

Opinnäytetyöni aiheen valinta oli onnistunut. Aihe oli tarpeeksi haastava ja mielekäs, joten siihen pystyi syventymään helposti ja motivaatio säilyi työn alusta loppuun saakka. Tutkimusosuuden toteuttaminen oli mielenkiintoista ja aihe oli itseäni kiinnostava. Työn toteuttamisesta teki erityisen kiinnostavan sen mahdolliset jatkokehitysmahdollisuudet. Jos aihetta haluaa hyödyntää joskus tulevaisuudessa, on pohjatyö tehty jo valmiiksi huolella.

Aiheen rajaus on mielestäni onnistunut. Tutkimusongelma on rajattu huolella ja pää- ja alakysymykset on määritelty työn tavoitteiden mukaisesti. Tutkimusmenetelmät on valittu perustellusti ja niiden avulla on saatu hyödyllistä tietoa työn toteuttamisen kannalta. Aineiston hankintatavat ovat monipuoliset sekä kattavat. Työssä säilyi tutkimuksellinen ote, ja pää- ja alakysymyksiin saatiin vastaukset.

Tutkimus eteni selkeästi ja järjestelmällisesti. Opinnäytetyö toteutettiin melko laajalla aikavälillä, mutta itse raportin kirjoittamisen aikataulu oli melko tiukka. Tutkimustyö ja malliston suunnittelu alkoi jo loppusyksystä 2011 ja mallisto valmistettiin kesällä 2012. Varsinainen raportin kokoaminen alkoi lokakuussa 2012. Suurin osa pohjatyöstä oli jo tähän mennessä tehty, joten kirjoittaminen oli tältä osin helppo aloittaa. Opinnäytetyön kirjoittaminen sujui suuremmista ongelmista, kun työ saatiin ensin alkuun. Tämänkaltaisen raportin kirjoittaminen on minulle aivan uusi asia, joka on opettanut minulle sekä raportin kirjoittamisen taitoja sekä itsekuria ja kärsivällisyyttä.

Asiakastyön toteuttaminen oli opettavainen ja erittäin hyödyllinen kokemus. Vaikka asiakas oli ennestään tuttu, tuli häntä kohdella kuin ketä tahansa muuta asiakasta. Asiakkaasta selvitettiin pohjatiedot sekä hänen tarpeensa ja toiveensa, mikä onnistui sujuvasti haastattelun avulla. Malliston suunnittelu eteni ongelmitta, ja asiakastyön toteutusta helpotti se, että pääsimme useaan otteeseen keskustelemaan luonnoksista ja mallistosta asiakkaan kanssa. Tutkimustulokset toimivat myös hyvänä pohjana malliston suunnittelemiselle. Malliston toteuttaminen sujui suuremmista ongelmista ja opinnäytetyön tuloksena sain aikaiseksi valmiin malliston, joka luovutettiin asiakkaalle käyttöön. Parasta oli nähdä asiakkaan ilme ja aito innostus, kun hän pääsi sovittamaan vaatteita. Asiakkaan tyytyväisyys on paras palkinto, minkä suunnittelijalle voi antaa.

Kokonaisuudessaan opinnäytetyö on mielestäni onnistunut. Toki monia asioita olisi voinut toteuttaa toisella tavalla, ja joihinkin asioihin olisi voinut paneutua vielä enemmän. Asetin työlleni tutkimusongelman ja selvitin sen. Valmistin asiakkaalle työvaatemalliston, johon hän on tyytyväinen. Kirjoitin raportin, joka kattaa opinnäytetyön sisällön. Opinnäytetyön suhteen tehdyt ratkaisut ja päätökset ovat onnistuneita ja niiden avulla pääsin tavoiteltuun lopputulokseen. Pyrin toteuttamaan työn omien taitojeni rajoissa. Virheitä ei pidä pelätä, sillä virheistä oppii. Ja opinnäytetyöhän on yksi osa oppimisprosessiamme.

LÄHTEET

PAINETUT LÄHTEET

Anttila, P. 1996. Käsityön ja muotoilun teoreettiset perusteet. Porvoo: WSOY:n graafiset laitokset.

Anttila, R. & Jokinen, R. 2000. Sovitus ja muotoilu. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Henderson, V. & Henshaw, P. 2006. Oikeat värit- varma tyyli. Pukeudu väri- ja vartalotyypiksi mukaan. Suom. Elina Lustig. Hämeenlinna: Karisto Oy.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 1980. Teemahaastattelu. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Kuusela, P. 2005. Realistinen toimintatutkimus? Toimintatutkimus, työorganisaatiot ja realismi. Helsinki: Edita Prima Oy.

Työterveyslaitos: Toimiva työ- ja suojavaatetus.1996. Helsinki: Painotalo MIKTOR.

SÄHKÖISET LÄHTEET

Annu Brotherus 2012. Lastentarhanopettajakoulutuksen 120-vuotis juhlat 2012. Koulutuksen historiaa. Viitattu 19.10.2012.

<http://blogs.helsinki.fi/lto-koulutus120vuotta/lastentarhanopettajakoulutuksen-historiaa/>

Lastentarhanopettajaliitto 2005a, Lastentarhanopettaja - varhaiskasvatuksen asiantuntija ja ammattilainen. Viitattu 22.10.2012.

<http://www.lastentarha.fi/pls/portal/docs/PAGE/LTOL/01LTOL/00LTOL/06JULKAISUT/ESITTEET/OSAAJAESITESUOMI.PDF>

Lastentarhanopettajaliitto 2005b, Lastentarhanopettajan ammattietiikka. Viitattu 22.10.2012.

<http://www.lastentarha.fi/pls/portal/docs/PAGE/LTOL/01LTOL/00LTOL/06JULKAISUT/ESITTEET/AMMATTIETIIKKA.PDF>

Lastentarhanopettajaliitto 2006, Parasta aikaa päiväkodissa. Viitattu. 22.10.2012.

http://www.lastentarha.fi/pls/portal/docs/PAGE/LTOL/01LTOL/00LTOL/06JULKAISUT/ESITTEET/29383_SUOMI.PDF

Lastentarhanopettajaliitto n.d. Varhaiskasvatusesite, Leikkiä ja oppimisen iloa. Viitattu 22.10.2012.

<http://www.lastentarha.fi/pls/portal/docs/PAGE/LTOL/01LTOL/00LTOL/06JULKAISUT/ESITTEET/OPPILOA.PDF>

Virtuaaliammattikoulu 2006a. Kuidut ja langat. Elastaani. Viitattu 17.10.2012.

<http://www.virtuaaliamk.fi/opintojaksot/030507/1086702266491/1146637870052/1150093188311/1150093433905.html>

Virtuaaliammattikoulu 2006b. Kuidut ja langat. Elastaani. Viitattu 17.10.2012.

<http://www.virtuaaliamk.fi/opintojaksot/030507/1086702266491/1146637870052/1150092963963/1150093349041.html>

HAASTATTELUT

Juntunen, A. 2011. Lastenhoitaja. Lastentalon päiväkoti. Haastattelu 25.10.2011.

Lukkarila, K. 2011. Lastentarhanopettaja & esiopettaja. Lastentalon päiväkoti. Haastattelu 25.10.2011.

Oravainen, T. 2011. Lastentarhanopettaja. Lastentalon päiväkoti. Haastattelu 24.10.2011.

Palosaari, A. 2011. Luokanopettaja & kuvataideopettaja. Mäntykankaan koulu. Haastattelu 27.12.2011.

KUVALÄHTEET

Anttila, R. & Jokinen, R. 2000. Sovitus ja muotoilu. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Henderson, V. & Henshaw, P. 2006. Oikeat värit- varma tyyli. Pukeudu väri- ja vartalotyypiksi mukaan. Suom. Elina Lustig. Hämeenlinna: Karisto Oy.

Työterveyslaitos: Toimiva työ- ja suojavaatetus. 1996. Helsinki: Painotalo MIKTOR.

HAASTATTELUKYSYMYKSET

Nimi:

Ikä:

Sähköpostiosoite:

Työpaikka:

Työnimike:

Kauanko olet tehnyt kyseistä työtä:

Mitä muuta alaan liittyvää työkokemusta sinulla on:

Minkäláisten lasten kanssa työskentelet? (Minká ikáisten, onko erityislapsia?)

Onko työvaatteessasi tärkein ominaisuus mukavuus, ulkonákö vai huollettavuus? (Tai joku muu?)

Millaisia materiaaleja suosit?

Kumpi on tärkeámpi, laatu vai hinta?

Kuinka tärkeáá on, että vaatteet on helppo pestá, ja että ne kestävät kovaakin kulutusta?

Millaista käyttöá vaatteiden tulee kestáá?

Onko mielestäsi lasten kanssa työskentelevillä erilainen tyyli työvaatetuksessa kun muissa am-
mateissa?

Käytátkö töissäsi samoja vaatteita kuin arkena?

Onko sinulla omaperáinen tyyli?

Käytátkö paljon värejá tai kuvioita?

Onko joku väri, jota erityisesti suosit?

Millaisia alaosia käytät?

Millaisia yläosia käytät?

Kuinka tärkeáá on että asusta löytyy taskuja?

Vaihteleeko tyylisi paljon vuodenaikojen mukaan? Käytátkö keväällá enemmän värejá, talvella
sisállákin lämpimámpiá vaatteita?

Muuta kommentoitavaa/huomioita:

OPINNÄYTEYTYÖN TOIMEKSIANTAJAN PALAUTE VAATTEISTA

Toimeksiantaja *Tarja Oravainen*

Opiskelija *Emmi Oravainen*

Koulutusohjelma *Muotoilun koulutusohjelma*

Opinnäytetyön aihe *Työvaatemalliston suunnittelu lastentarhanopettajalle*

*Seuraavilla kysymyksillä pyritään selvittämään toimeksiantajan tyytyväisyys vaatteisiin ja vaat-
teiden toimivuus käytännössä.*

Käyttö

Kuinka paljon olet suunnilleen käyttänyt vaatteita tähän mennessä? Voit eritellä vaatteita erikseen.

n. kuukauden ajan lähes päivittäin. Useita pesukertoja. Liiviä vähiten.

Käyttömukavuus

Ovatko vaatteet mukavan tuntuisia ja miellyttäviä päällä?

Ovat. Housut vähän laskeutuvat. Tunikat ja paita ovat erinomaisia.

Hiertävätkö, kiristävätkö tai hankaavatko vaatteet?

Eivät. Maha vähän kasvanut, muttei haittaa.

Onko liikkumaväljyyttä tarpeeksi?

Housujen kuminauhaa pitää kiristää, muut sopivan väljät.

Onko kangasvalinta tuntunsa puolesta onnistunut?

Hyviä kankaita.

Ovatko taskujen sijainnit sopivat ja taskujen koot riittävät?

Riittävästi ja hyviä.

Kerro omin sanoin vaatteiden käyttömukavuudesta. Voit eritellä vaatteita erikseen.

Punakirjava tunika on paras. Erittäin mukava, kaunis ja vilpoinen. Samoin pitkä tunika (vähän kuuma).

Liiviä olen käyttänyt vasta vähän. Ei johdu käyttömukavuudesta, vaan yleensä siitä, etten ole tottunut. Pitää opetella.

Ulkonäkö

Onko malliston ulkonäkö kokonaisuutena onnistunut ja miellyttävä?

Erittäin hyvä.

Ovatko mallit yksittäisinä vaatteina onnistuneita ja miellyttäviä? Voit eritellä vaatteita erikseen.

Kaikki hyviä. Mukavin punakirjava tunika.

Onko mallistossa tarpeeksi toivomiasi yksityiskohtia ja persoonallista ilmettä?

Olen saanut pelkästään positiivista palautetta ulkonäöstä. Persoonallisuus on huomattu.

Muita huomioita ulkonäöstä:

Upea mallisto.

Pesu ja huolto

Ovatko vaatteet helppohoitoisia? Voit eritellä vaatteita erikseen.

Pesen ja pidän uudestaan.

Ovatko kangasvalinnat pesun ja huollon kannalta onnistuneita?

Ainakin vielä.

Onko vaatteen mitoissa tapahtunut muutoksia?

Ei ole.

Onko kankaiden värissä tapahtunut muutoksia?

Ei ole.

Muita huomioita pesusta ja huollosta:

Helppohoitoisia, niin kuin pitikin.

Kestävyys

Ovatko saumat rispaantuneet käytössä tai pesussa?

Ei vielä.

Ovatko kolmioapplikaatiot rispaantuneet käytössä tai pesussa?

Ei vielä.

Ovatko kangasvalinnat kestävyuden kannalta onnistuneita?

Toivotaan. Housuihin tarttuu pöly.

Muita huomioita kestävydestä:

Jos kuluu puhki, voinko tilata uusia?:)

Mallisto kokonaisuutena

Onko mallisto odotustesi ja toiveidesi mukainen?

Kyllä kiitos.

Mitä muuttaisit mallistossa?

Housun mallia ylhäältä vähän.

Muita huomioita mallistosta:

Olen erittäin tyytyväinen koko mallistoon. Sopivia työkäyttöön. (Kävisi pikkujuhlaankin)

On kiva kun on ainutlaatuisia vaatteita!

Otatko vastaan tilauksia?:)

Laita lasku!

Kiitos koko projektista ja iso halaus!!!!

Tarja Oravainen 27.10.2012